

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

30898

ప త్రి ది న ము ప క టిం వ (బ డు ను

VOL. 3.

దేవస్వ పట్టణము 1917 సం॥ ఫి బ్రవరి నెల 13 వ తేది సోమవారము

No. 269

సంపుటము. 3

స శ నా మ సం వ త్స ర మా ఘ మా స బ హు ద్వా ద శి ౧౨.

సంపుట ౨౬౯

నకలవృత్తిక విషనంజీవిని

మారుమూల బహుమతి.

536

భాగతో వస్తువాన!

సుఖముగ జోదురు !!

ఈ వంతు ఇతిరల మాయ
వంతు కంటిగిగాదు ఉపయో
గించిన తే పక్షక నంటయూ బా
ధయో తీరును. ఇది తేలుబాధకే
గా క, ఎరుక, కుక్క, కండ్లక
ప్ప మొదలగు జంతువుల విషము
లకు సవనోగించును. ఈ వం
తు తేలుబాధ కి నర్తింపవచ్చు
వంతు క్రియముతో నూగురూ
పాను లియ్యగలము.

తేల నులభము.

2 సీసాలుల ప్యాకెట్టు 1.కి 8 అ. పోస్టేజీ రీ ఆణాలు.
ఒక టేబుడ 2 ప్యాకెట్టు తేప్పించుకొన్న బాస్తేజీ సుచితం
ఒక డబ్బా ప్యాకెట్టు పోస్టేజీగోర్తు. 5-0-0.
1.8-0 తేలల ఛాక్ నెలర్ పాకెట్టు పేనా ఉచితము.

3. సీసాగాను మొలలియూగు
8, కందప్ప మొదలిపిడి. తిరుచిల్లి కే. జి. రాసన్.

“అనంద” గ్రంథిమాల, తృతీయకుసుమము.

శ్రీ మ దాం ద్ర మహాభారతము

వ చ న ము

(235)

పటములు చేర్చింపబడి యున్నవి.

కాశ్యపపుండరాచార్యుల తిలకాలాభిప్రాయ సహా తేల.

1వ వాల్యం	ఆదిపర్వము	1-4-0
2వ వాల్యం	,,	1-4-0
3వ వాల్యం	,, సంపూర్ణం	1-8-0
4వ వాల్యం	సభాపర్వము	1-8-0
21 ,,	శాంతిపర్వము ప్రథమ భా॥	1-4-0
22 ,,	,, ద్వితీయ భా॥	1-6-0
23 ,,	,, తృతీయ భా॥	1-4-0

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అన్ డు కో,

అనగా ముద్రాలయము, లోకస్పర్శుర్, గ్రూవాను.

సవినయమునది.

టటోపరస్తాక

496

ఇది హాతన మైన గొప్పవాసనగలది. స్పిరిట్ సంబంధము

తేనిని శ్రేష్ఠ రుయిన్ పుష్పము
మొక్క సత్తునతో చేయబడినది. ఒక
బొట్టు వస్త్రముమీద తగిలిన వాసన
వశలక గుంతును. ఇతర వాసనల
వలెగాదు. మనోహరమును కలిగించు
నది. ఒకటూర తేప్పించి మాచివిని
మీరు సేవగ గలరు.

1/2 టేపు బుడ్డి 2-0-0
1 ట్రాసు ,, 0-12-0
1/2 ట్రాసు ,, 0-8-0

మామొక్క ఆల్ పసుడు పీగాయిల్ యొక్క శ్రే
వత్సమును తెలియగోరువారు మా సాంపిల్స్ కు వ్రాయును.
ధర బుడ్డి 1-కి రూ. 1-0-0 సాంపిల్ 0-0-6

ఉత్తరములు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలయును.

ది షరన్స్ పెర్మ్యూమరీ కో,

నెం 1, వైఫోని, బొంబాయి నెంబరు 8.

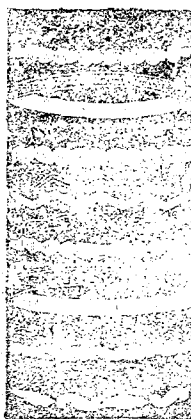
మిడి-రామయ్య శెట్టి.

గురువారి శెట్టి కంపెనీ, మరాపు వస్త్రములు.

25, వై నాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

చింతినిలాగము: “ఉమ్మడియా” మద్రాసు

ఈ పటములో కనపడచిట్టి
అనేక విధములై గాజులనన్నక
ముగానవర్తముబంగారుతోతయూగు
చేయబడి యున్నవి. వలయుచారు
మామ్రాసిగ గాజులకీములున్న
అందులకు మజారిల విషయముల
క్యాటలాగుల పంపమనునా.

ఇంకా మారద్ద బంగారు కట్ట
లోదాలు, గెట్టిలోదాలు, గెట్టిలో
ఉంగములు, గార్ల పుంగములు
దాలర్లు, గడియారపు గొలుసులు,
కానుల కేర్లు, వండింగులు అనేక
విధములైన వేండింగుల సూతులు హాజరున యున్నవి.
వాణ్యమైన యులుగా వినియోగమున.

59

గ్యాల్లీస్ మోటారు పాతకాల

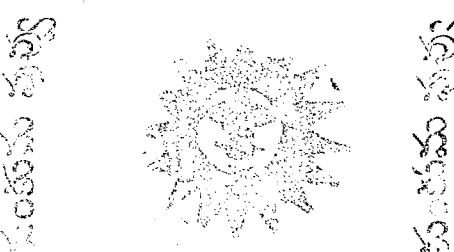
మోటారుపండ్లు పడుపుటకు, వాటిని వాడుకోయి
నలుకుటకు కలిసి-కాదు కొమ్ముటకును మోటారుపండ్లు పట్టి
నడుచునో ఏదో భాగముగా పియ్యదలచుచే నునో అని యె
పోయినపుడు స్వల్పముగానేయు కిడేదలను యియ్యదలచు
శిల్ప అభ్యాసభూమిగా మనోహరమైన, నూనోపియ్యద
వోరకట్ట వేర్చించుటకును, ఇది కేందునానవలయునో వేర్చించి
గవర్న మెంటు వాటివద్దనుంచి కై వెళ్ళు యిచ్చించిపంపబడు
అందులకు ఫీజు 60 రూపాయలు కట్టవలయు.

ఇది 2 ట్రాసులు మార్చి తేల 1 వ తేది నుండి ప్రారం
భమగును. వ్రాసులో చేరదలచుచివార్తాపూరు ఈ మే 28 వ తే
దినాని అందుకు ముగిసినాది దరఖాస్తులు చేసినోరుయొ
కొనునారి వివరములు కోరినచో ఎకసింపుటకు తావోహ
బడిను. ఈక్రింద సూచనాకరించుచివార్తా ప్రాక్టికల్ గా.

41) గ్యాల్లీ అండ్ కో, గ్రాట్టే, మద్రాసు.

Galley & Co., 149, Broadway Madras
Telegraphic Address:— “GALLEY” Madras.

కుంకుమ పువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలమును నగు కుంకుమపువ్వు
యొద్దొకరకును. కొనునారు మోర్చిమొక్కను
గమనింపుడు. కరక్కాడెన్న మొదలగునవి
భింగ్లి ఘన వ్రాయవలయును:—

ఎన్. నారాయణ అండు కంపెనీ.

(53) చి. హమ్మింగ్వి, బొంబాయి.

కె.బి. జోషి అండు కో

నెక్చురి విద్వింగు

నెం. 321, హాన్కవిరోడ్డు,

పోర్టు, బొంబాయి.

పూర్వముగా నవీన మయినది.

లోడవుల పోర్టు పంపు.

25 అంగుల లోతునండి నీళ్ళుగోడి

అంత ఎత్తునకు వైకిలాగును. గంటకు 2000

గాలనులుగోడును. 2 అంగులములు ను

ఖము. నిష్పాను నల్లారుటకును, నీటిని వైకి

కొట్టుటకును జములు ఏర్పాట్లు చేయబడు

ను. ఒకచోటనుండి మరొకచోటికి ను

లభముగా తీసికొని పోవడదగి యున్నది.

బహు స్వల్పకక్తితో ఎడతెగని ధార ప్ర

వహింపజేయును. ఒక క్క చు ని పి పని

చూచును.

డీప్ వెల్ గుంపు ఇతర పంపులు కావల

యునేని మామి వ్రాయుడు.

తేల రు. 55.

K. B. JOSHI & Co.,
No. 321 Haranby Road, Fort,
BOMBAY.

537

నకలు మంతులను చూచి మోసపోకును!

పంచభాషల చీట్టిని చూచి కొనుడు!!

అమృతాంజనము

చక్కని డబ్బీతో సహా నీసా 1-కి వెల 0.8-0.

తలనొప్పుల మాన్పును.

పార్శ్వపు నొప్పుల శార

దోలును. వాయువు

పోట్ల హాగ్మోను.

సువాసనగలిగి యుండును.

ప్రనియింట నుండదదిదది.

ననమూలికలచే హిందూదేశమంగ

తయారుచేయబడు మంచుమంగ.

దీనిని విదేశములలో కూడ నాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము డిసో, బొంబాయి, అండ్ మద్రాసు

బయటటికి ఆర్డరులు సత్వరముగాను జాగ్రత్తగాను

పంపబడును. ఒకమాగు మోస్తరుమాదిన గంగతి తెలియగలదు.

(D668-W 318)

ఇరుప సామానులు,

రంగులు. నీమెంటు,

గొట్టములు పంపులు,

ఫిట్టింగులు, ఫెర్పు గు

సా మా ను లు, మి

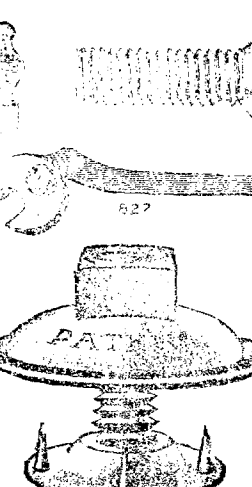
స్టాలు, వైనింగు,

జిన్నింగు, వైసుమియు

మొదలగు నానిని

ఎకాయికి దిగుమతి

చేయువారు.

A. MOHAMED & CO.,

General Hardware & Machinery Mart.
No. 15 Armenian Street, Madras.

స్థానిక వార్తలు

పురుకోట రాజాగారు:- పురుకోట రాజాగారు గత శుక్రవారమునాడు బొంబాయినుండివచ్చి శనివారమునాడు సాయంత్రము పురుకోటకు వెళ్లిరి.

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము:- ప్రొఫెసర్ రాముని మీననుగారిని పెండికేటు సభాసభ్యునిగా మఱియెన్నుకొనిరి.

నాగుడు సంఘము:- గత గురువారమునాడు తేలెరిని "కొరివిలాస" మందిరమునందు మౌడ్లస్థనాయక నూరు జమీందారుగారి అధ్యక్షత క్రింద పౌర నాయకులసంఘ మేర్పటుప బడినది.

గవర్నరుగారి పర్యటనము:- పెండింగు ప్రభువు గారును, వారి యంతరంగిక కార్యదర్శియు, అంగరక్షకుడను కెప్టెన్ పీట్ గారును గత శనివారమునాత్రి స్వేచ్ఛలుబండిలో బయలుదేరి బొబ్బిలి, బయలుపురు, వేంకటగిరి పురములకు పర్యటనము సలుపబోయిరి.

పార్కు బాసు సాహిత్యసంఘము:- ఈ సంఘము వారి తరఫున ప్రొఫెసర్ ఎస్. యూనియను సారథులమందు తేలెరి దినము సాయంత్రము 5 గంటలకు ఆని బెనెంటుమ్మ "జాతి యనగా నెట్టిది" యను విషయమును గూర్చి యుపన్యసించును. క. రామానుజాచారి బి.వి. గారధ్యక్షత వహించెదరు.

యుద్ధానంతర సంస్కరణములు:- చెన్నపురి మహాజనసభవారును, రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమువారును రాబోవు మార్చి 13 వ తేదీని సాయంత్రము 5-30 గంటలకు యుద్ధానంతరసంస్కరణములనుగూర్చి చర్చించుట కొక సభ జరిపెదరు. సభామందిర ప్రవేశము టికెట్ల మూలముననుండును. ఈ టికెట్ల మార్చి 10 తేదీనుండి మాంటుగోడ్డలోని మహాజన సభామందిరమున దొరకును.

హారంస్త్రను సర్కసు:- సర్కసుకు ప్రతిదినమున వచ్చు పేక్షకుల సంఖ్య వృద్ధియగుచున్నది. దీనినిబట్టి సర్కసు ఎట్లు ప్రజాసౌదమును బొందినా వ్యక్తులగును. మిక్కుటముగ ప్రజల హృదయముల నాకర్షించు ప్రదర్శనములు స్త్రీలు గుఱ్ఱపు స్వారి చేయుటయును, స్త్రీలు నానా విధముల దేహవికరముల వంచుటయు, ప్రేమిజుబిద పనిచేయుటయును, ఈవిధముండి సర్కసు కార్యక్రమము వ్రాత్తిగా మార్చబడును. ఇవికాక ప్రదర్శితులగు విషయములకంటె మతంత హృదయరంజకములగు విషయములు ప్రదర్శించుట నని నమ్ముచున్నాము.

ఒడ్డెల్లో నాటకము:- గతశనివారముసాయంత్రమున సుగుణవటాన సభవారు విక్టోరియా షెల్టరులోనుండు మేక్స్వియరుకవివరచిత్రమును ఒడ్డెల్లోనాటకమును ప్రదర్శించిరి. మందిరమంతయు ప్రేక్షకులచే కిక్కిరియించుచుండెను. కొందఱు స్థలముచాలక బయటకునూడ నిలుచుండిరి. అవనిక లతి మనోహరముగ నవర్చబడినది. అన్ని సాత్రిములలో అయాగో పాత్ర నులిహృద్యముగ ప్రదర్శితుడయ్యెను. అతనిజిత్తులు, టక్కులు, మాయోపాయములు, చర్యలు అచ్చు గుడ్డిన్నట్లు న్నవి. డెప్టెమోనాపాత్రమును అంతగా తీసిపోయి యుండలేదు. ఆ వెనుక, ఒడ్డెల్లో పాత్రమును జెప్పవలయును. పిచ్చట తేసిచూ గోడ్రీగో మున్నగు ప్రదర్శనములను గణంపకలెను. నాటకప్రదర్శకులు సుప్రసిద్ధులు. అందఱును పట్ట పరీక్షా తీర్చులు.

కృష్ణజిల్లా బందరులోని వేమూరి రాంజీరావు గారి ప్రేరేపణచే ఇటీవల మాఖ కు ౧౧ బుధవారము మొదలు కొని పంచమితో పూర్తికెడిన నంటూరి. వేంకట సుబ్బారావు సాహుకారుగారి కుమార్తె వివాహ సందర్భమున విశేషాన్నప్రదానము జరిగినదని ఒకరు వ్రాయుచున్నారు. భారత జేశము యొక్క నీతి గౌరవాతి శయముల గంగసాలు సేయుచున్న డొర్నాగ్రములైన నీతిబాహ్యములైన వేశ్యమేళముల వై పే సుబ్బారావుగారు చూడలేదు. కుభ్రముహూర్తము మొదలు జాలియత శ్రేద వివక్షణలేకయే పెండివారపగింతల పర్యంతము బందరు పురమునంగల బీరసాదలకు వారు అన్న ప్రదానము చేసి పుణ్యము కట్టుకొనిరి. మొత్తముమీద 40 బస్తాల బియ్యము ఉడికినది.

ముఖ్యసమాచారములు.

ఇండియా సేవనలు పాంకివారు యుద్ధములనునకు 360,000 పౌనుల నిచ్చిరి. దీనిలో 260,000 కొత్త సాము.

బంధక వ్రాతమును తక్షణమే తొలగింపవలెనను తీర్మానము సర్ డిప్యూటీ సెక్రటరీ గారు పాపాదింతురని ఈ నెల 17వ తేదీని తంజివార్లో వచ్చినది.

పాశ్చాత్యులను తేలిక శాసనము బర్మాలో ఈ నెల 17వ తేదీని ఆచరణమునకు తేబడినది. సర్ హార్మిస్టర్ బట్లరు మా॥ డబ్ల్యూ. ఎఫ్. రైసు (ముఖ్యకార్యదర్శి) గారును మరి పెక్కుమందియు నమోదు చేయించుకొనిరి.

బాబూ బిజి చంద్ర పాలుగారు పంజాబుకు గూడదని పంజాబు దొరతనమువారు ప్రకటించిన ఉత్తరువు పాలుగారికి శుక్రవారమునాడు గాత్ర అంజనేయబడినది. పాలుగారికి ఆహ్వానము గాలేదు. వారు పంజాబుకు వెళ్లదలంచలేదని పాలుగారు పత్రికలకు వ్రాసిరి.

లోకమాన్య తిలక్ గారు పంజాబులోనికి రాగూడదని పంజాబు దొరతనమువారు ప్రకటించిన ఉత్తరువును సోతీసు వారు తిలక్ గారి కండ్లచేసిరి. వానిపైని ఈ నెల 13వ తేదీ నే యబడియున్నది. తిలక్ గారు పంజాబునకు పోవదలంచనే తేదని రూఫివాక్ర తెలియుచున్నదని ఈ నెల 17వ తేదీని పూనానుండి వార్త వచ్చినది.

భారతీయ సేనలను ప్రత్యేకముగ నేర్పదచి జేశరక్షణ కార్యమునకు నియోగించెదమని రాజప్రతినిధిగారు సుజువు టచే బొంబాయి రాష్ట్రమునందు ప్రజల తృప్తికొన్నాహముతో చాల సభలను గావించిరి. ప్రజల సత్సహించిరి, బొంబాయి రాష్ట్రీయ సంఘమువారి ఏర్పాటు ప్రకారము బొంబాయి పునరుద్ధరమున ఆదివారమునాడు సాయంకాలము నెడ్లసభ జరుగును. వీరనేక విషయములను గూర్చి తీర్మానముల గావించెదరు. చాలమంది భారతీయ ప్రముఖులును ఆంధ్రులును - హర్షి యను - గారును ప్రసంగించెదరు.

గోఖలేగారి సాంకేతిక సమావేశములను రిక్షమాటలతో గడపక ఉపయుక్తమగు కార్యముల నొనరించుటతో గడుపవలెను. ఈ నెల 19 ల తేదీని సాంకేతికము జరుగును. గోఖలేగారి యుపన్యాసములను గుజరాతీ భాషలోనికి భాషాంతరీకరించి ఒక వత్సరములోపల ప్రకటించుటకు అహమదాబాదువారు ఈసభయందు ప్రయత్నింతురు. తక్కిన ప్రదేశములందుగూడ నంద రిలులే మరొకన్ని గ్రంథములను భాషాంతరీకరించుటను గూర్చి ప్రయత్నింపదగునని మా॥ పండిత మదనమోహన్ మాలవ్యాగారి మాదనవైది మోహన్ గారు కుకా సింఘ గంధీగారు ప్రకటించిరి.

అభినవ భీను సేనుడగు ప్రొ॥ రామమూర్తి నాయడు గారు త్వరలో రానున్నారు.

ఈ క్రింద వివరింపబడిన ప్రదేశములలో తమ అత్యుత్తర దేహబల ప్రాప్తిమరు ప్రదర్శించెదరు.

కావలి	కాకినాడ
బంగోలు	పితాపురము
బాపట్ల	తుని
గుంటూరు	(683) ఎలనుంచి
బెజవాడ	అనకాపల్లి
ఏలూరు	విశాఖపట్నము
రాజమహేంద్రవరం	విజయనగరము

ముక్కు- గొట్టములు.
సవరంబంగారు అహంజీగో చేయబడి పుష్కరాగం రాయితో కట్టబడినది. ధర పెద్దనెజు 1-కి రు. 8.0.0, నడి తరం 7.0.0, చిన్నది 6.0.0, సదరుగొట్టములు యిమి కేవల కుచ్చకంపుతో కట్టినవి పెద్దది రు. 4.0.0, నడితరం 3.12.0 చిన్నది 3.8.0. ప్యాకింగు పోస్టేజి ప్రత్యేకం. పుష్కరాగం రాయికిన్ని సవరం బంగారు అహంజీకిన్ని పుత్తరవాదం. అగ్రరు చేయునపుడు అడ్వాక్సు 2 రూపాయలు పంపవలెను. మిగత వి. పి. ద్వారా పుచ్చుకోవలెను. (642)
ఆర్. ఎస్. కన్నయ్య, ఆపడిపాడు, చెంగల్పట్టణం.

మదరాసు కార్పొరేషన్ నోటీసు.

1917 సంవత్సరము ఫిబ్రవరి 27 వ తేదీ మంగళవారము సాయంత్రము 5. గంటల 15 నిమిషములకు కార్పొరేషన్ భవనమున మదరాసు కార్పొరేషన్ వారి సాధారణసభ జరుగును.

జరుపబడుచర్చ ఈ క్రింది విధముగ జరుపబడును.

1. స్టేషింగు కమిటీకి ఒక సభ్యుని ఎన్నుకొనుట.
2. 1916 సంవత్సరము అప్రోబరు నెల 17 తేదీని కార్పొరేషన్ మువారివలన నియమించబడిన కమిటీవారు నె 270 రు వైలా సవరింప జేయుటకు గురించి 1916 సంవత్సరము సెప్టెంబరు నెల 20 తేదీని స్టేషింగు కమిటీవారు జరిగించిన తిరి నెంబరు అయి టమును జర్పించి హాపీయున్న విజ్ఞాపనమును ఆలోచించుట.
3. 1917 సంవత్సరము ఫిబ్రవరి నెల 16-వ తేదీ స్టేషింగు కమిటీవారు చేసిన తీర్మానము లో కార్పొరేషన్ వారి యాలోచన కనుగుర్తుపెట్టి నిలిపి యుంచబడిన విషయములును, 1917 వ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి నెల 2-వ తేదీని స్టేషింగు కమిటీవారు చేసెయున్న తీరుమానము లలో పునః ఆలోచనకై నిలిపియుంచబడిన నె 6 రు తీరుమానమును యోచించుట.
4. తిరువలిక్కిణిలో క్రొత్తముడిసిటి కాలువలను త్రవ్వటలలో బయటటియబడిన 6 అంగుళముల స్తీమెంటు గొట్టములు తిరువలిక్కిణిలో మిట్టప్రదేశములుగ నుంచుచోట్ల వినియోగించుటకుగాను స్వేచ్ఛలు ఇంజనీయరువారు చేసిన నిర్ణయమును యోచించుట.

మదరాసు కార్పొరేషన్ } జె. సి. మొలోని, జనరల్ డిప్యూటీ మేంట్లు } 17 ఫిబ్రవరి 1917. } వెసి డెంటు.

మదరాసు దక్షిణమహారాష్ట్ర రెయిల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు కాబడినది.)

ఈ క్రిందిపనివారలు కానలసియున్నారు. Advt. No. 499.

నంటచేయునాల్గు మొదటి తరగతివారికి రు. 50.
,, రెండవ ,, రు. 30.
,, ఊపునాల్గు ,, రు. 20.
నివాసము ఉచితము. భత్యము లియ్యబడును. జనీలో చేరదలచినవారు :- ఎల్. ఇ. రైలులకు ఎస్కూయరు క్రికూటంగు ఆఫీసరు చీఫ్ ఇంజినీయరు టిఫీసు ఎం. ఎస్. ఎం. రైలువే కంపెనీ లిమిటెడ్ రాయపురము మదరాసు.

మరియు ఇతరచోట్ల నివసించువారలు ఈ క్రింద పేర్కొనబడిన రైలులువే ఇంజనీయరులలో దగ్గిరగా నుండువారివద్ద కయినను దరఖాస్తులు పంపుకొనవలెను.

గుడ్డి	గుంతకల్లు
గోదావరి	గడగ్
బెంగళూరు క్లబ్ హౌస్	ధార్వారి
మెంటు	బెల్లము
పాకాల	బెంగళూరు సిటి.

రావుసాహెబ్ కలవల రామానుజము శ్రేష్ఠిగారు
మద్రాసు మేరీఫ్ - 1917

చెన్నపురి ఆంధ్రసభ

—:—:—

కలవల రామానుజము శ్రేష్ఠిగారికి విందు

నిన్నటి సాయంత్రము తండ్రియ్యచ్చేటలో గావుబహదర్ పిట్టి త్యాగరాజు శ్రేష్ఠిగారిచే నిర్వహించబడిన వారు మద్రాసు పెకండేరీ పాఠశాలయందు చెన్నపురి ఆంధ్రసభవారు ఇటీవల చెన్నపురి మేరీఫ్ గారి నియమించబడిన కలవల రామానుజము శ్రేష్ఠిగారికి గౌరవాతిథ్యము మొనరిరి.

చెన్నపురి ఆంధ్రసభాధ్యక్షులు గావుబహదర్ పిట్టి త్యాగరాజు శ్రేష్ఠి, తాడేపల్లి శంకరాశ్రయి, ఎం. ఎం. ఎన్. డివాక్ బహదూర్ వారణాసి సుబ్రహ్మణ్యము పంతులు పండిట్, డి. గోపాలాచార్యులు, వి. సి. శేషచార్యులు, గావుబహదూరు మైదా వేంకటచలపతి, భాక్ బహదూర్ వాల్మీకిశాస్త్రి, గావుబహదర్ సాహెబులు, డాక్టరు కృష్ణస్వామిఅయ్యరు, పి. అంజనేయస్వామి శ్రేష్ఠి, కాశీనాథునినాగేశ్వరగారు, సామి వేంకటాచలం శ్రేష్ఠి, రామ లక్ష్మణ శ్రేష్ఠి, మోతే ఆశ్వానిశ్రేష్ఠి, వేంకట రమణ శ్రేష్ఠి, బొర్రపూరి సాంబమూర్తి, ఇ. వారాహణయ్య, పురాణం నాగభూషణంపంతులు కె.ఎల్. కే.సి, డాక్టరుకృష్ణారెడ్డి, జి. హరిసహస్రేంద్రు రావు, కాతా న్యాయరామయ్య, అప్పాసామి పిట్టి, చోరసామి మొదలయ్యారు, డాక్టరు వేంకటేశ్వర, సుబ్రహ్మణ్య శేష, హోతా న్యాయరామయ్య, పి. తుమారస్వామి శ్రేష్ఠి, ఎల్. కృష్ణస్వామి శ్రేష్ఠి, డాక్టరు జె. గాయస్వామినాయకు, జి. కందస్వామి శ్రేష్ఠి, సోమసుందరము పిట్టి, డాక్టరు వేంకటప్ప, వారణాసి న్యాయరావు. సి. రామ చంద్రరావు గార్లు, ఇంక వనేరులును సభ నెలకొనింది.

ప్రారంభమున సభ్యులకు గావు బహదర్ త్యాగరాజు శ్రేష్ఠిగారు రామానుజము శ్రేష్ఠిగారి సభ్యుల కెరింగించుచు స్వల్పపాద్యము గావించి, వారు చెన్నపురి మేరీఫ్ గారి నియమించ బడినందున బహూకరించి, వారి గుణగుణములను గొనియాడి, వారిచే నేర్పబడుపబడి చెన్నపురియందనేకథలము లలోనిది నాభివృద్ధిని గాంచుచు వారి కీర్తిని వేకోశ్వబాగకు అన్న దానిద్యావాక సంస్థాపనలను, తదితరభద్రములను నివహించి పెట్టెరింది.

అనంతరము చెన్నపురి ఆంధ్రసభయందు విద్యాభ్యాసార్థులకు తాల్గూరి గోపాలరావుగారు సమయానుకూలముగ వీధిపుంగవు నభినందించుచుచుండిన స్వాగత గీతములను లలితకళాగాళి కార్యదర్శి వేదవేదాది శేషగిరిగారు గారు పాడిరి. వానినుండి ఈక్రింది పద్యములు ప్రకటితములు

స్వాగత పద్య రత్నావళి

సి. శ్రీ కలవలవంశశిష్యుణ్ణి! రామాను

జశ్రేష్ఠి! నీ కిదె స్వాగతంబు!

మణియు స్వాగతము! ముచ్చులు స్వాగతంబు! స

ర్వర్తి సదా కడు స్వాగతంబు!

ఆంధ్రైకలక్ష్మి మా నార్యవైశ్యమలంబు

మేల్మి మిఠంగ జన్మించినావు,

చెన్నపురి ఆంధ్రసభాధ్యక్షి గాంతించి

ధృక్ దృష్టంబు దాల్చినావు;

రాజధానిలో ముఖ్యపాత్ర వహించి

గాజు నుద్యోగినిగ నీవు తేజస్వి,

హాలదే యాంధ్రలోక ముప్పొంగుటయును?

చెన్నపురి ఆంధ్రసభ సంతసించుటయును?

* * *

తే. ప్రజలచే ప్రాథమ సచేత ప్రణుతి గన్న

రావుసాహెబు చిరుదారిరాజమాన!

ఇదిగో యభిరంజనాతిథ్య మియ్యకొనుము,

సభ్యులెల్ల నొక్కునొచ్చుడి సంతసెల్ల.

* * *

ఆ. బహుళకార్యపత్ర సహజవిసమ్రత

వెనుక కీర్త్యున్న విరతి గొనక,

భ్రాతృవత్సలత విభాసిల్ల మా కోర్కె

తీర్చితివి, నిమన్ నుతింపదరమె!

ఉ. సర్వగుణాధ్య! కంటె నిజ

సంతతి యన్నతి గాంచుచున్న దృ

కృత్యముగా గ్రహించి, తన

పట్టంగరాని ముదంబు త్వద్యకః

పార్వణచంద్రికాధ మయి

పర్యంగ, నీ కిదె యాంధ్రమాత య

శిర్యచం శాసర్యేని

చెన్నపురి ఆంధ్ర సభామఖంబునన్.

తే. ఆంధ్రమాతకు వాక్యానమై చెలంగు

చెన్నపురి ఆంధ్రసభ కల్పకొన్నతంబు

వివిధభాషాయుతంబు కవిప్రియంబు

సకలసేవ్యంబు సన్యాసాధకంబు.

సి. అభినవపచ్చప్ప యని లోకము నుతింప,
పాఠశువాకము వెగుంబూరులందు
మేలి యున్నతిపాఠశాలలు నెలకొల్పి
సోడిగా జనపుచున్నాడె వనియు,
సాశ్రమాత్తరుక రాశాలక్ష లక్ష యి
చైద నన్న సద్భావశీలి వనియు,
పట్టణలాలికాపాఠశాల యట టుండ,
విద్యాభివృద్ధికి బెట్టి రనియు,
ఎన్నకొనుచు విద్యాభ్యాస యిదిగో కంటె!
అసమవిద్యాభిమాని యగుట నీవు
తనకే కూర్చెడివాడె వంచును దలంచి
మురియుచున్నది లోలోన నురియు నురియు.

* * *

సి. కృషి వర్తకంబు పరిశ్రమకృత్యులైక
ధృక్ దృష్టంబు గాంగర దనరువాడు,
సాన్యాసోపాసానిజాతము గన్న
కింగంబు కం వెనీకన్ విభుండు,
దక్షిణభగత వర్తకంబు చననొప్పు
జాతీయపూగంపు సన్యసరుడు,
సామ్రాజ్యముఖ్యసంస్థలయందొకం డగు
పోర్టు బ్రహ్మనను సభ్యుం, డితండు
నాకే కూర్చెడివాడె వంచనాతంబు
నిన్నె నిలపోయుచును వానిజ్యోతిష,
ఇదిగో దీనిని జూచితే హితము మీఱ ?
శ్రీమదాద్య! రామానుజశ్రేష్ఠివ్య!

16

తే. జంతుహింసానివారకసంఘకోశ
పతి వగు ట టుండ, వ్యాధిబాధితపుగాళి
కుచిత మగు మేలే స్వయముగా నొసగుచున్న
యొకటె చాలు నీ నదయత నుద్దరింప.

18

తే. పశువులకె యింత నేనెడి భవ్యుడెంక
మానవుల కేమి నేనుంగర బూనడంచు
ఎంచి సంఘసేవాశాఖ యిదిగో కంటె ?
పొంగుచున్నది తన పొంగు నింగి ముట్ట.

19

తే. భువి జగస్సరాశ్రయత మానవగుణంబు,
ఒండొరుల లోపములు వీర్చుచున్న యెల్ల
సంఘసేన యనంగ, నీ శాఖమహిమ
వేటె వర్ణింపవలెనె? వివేకభుగ్య!

20

ఉ. పూర్వము కృష్ణరాయముఖ
పూజ్యుడుగ్రుచుకోలు లన్న యాం
క్రొవ్వి చిరంబు బీడునడి
యం జిగిరించెడి నిట్ట; త్వదృశా
ఖర్చుకృపా ప్రవాహము చి
కస్యసంస్థల వేరి కుల్యలం
బర్హిస, నాంధ్రలోకకృషి
వైశ్య సత్ఫల మియ్యబారెడిన్.

21

ఆ. సర్వకోముఖప్రచారప్రవృత్తుల
దనరు నీ యుదారదాననిరతి;
ఈ సభేష్ఠితంబు నిదె గాన, మీ మైక్య
భావ మాంధ్రలోకభాగ్యరశము.

22

తే. ఆంధ్రమాతృగివ్యానుగ్రహమున నీకు
ఆయు వాకోగ్య మైశ్వర్య ముచురగాత!
ఆంధ్రసభ సుస్థిరం బయి యలరు కొలది
నీ యశంబు శాశ్వత మయి నెగనురగాత!

23

అనంతరము ఆంధ్రసభయందు లలితకళాశాఖా ధ్యక్షు
లగు జి. హరిసహస్రేంద్రు రావు గారు అభినవరేణ్యుని
గౌరవించుచు సన్మానపత్రమును పదిని కానిని వక్కని
పటమునందలి ముఖ్యవిషయములు క్రిందప్రకటితములు.

సన్మానపత్రమునందలి ముఖ్యవిషయములు క్రిందప్రకటితములు.

ఆంధ్ర జననీసుపుత్రు తందలో పూర్వమున నుతి
కెక్కినవారు గలరు. కాలానుగుణంబుగ మధ్యకాలమున మన
చేతే మాయమైపోయినది. నేడు మరల మనమాత పొల్లింటి
పుత్రతత్వములకు దీటుగు తనుజుల గని లోకమున మన్నన
గాంచ నాంభించినది. శీర్షికాళి లన్నింటను మన మింకను
మాతృసేవాపరాణులమై యామె కీర్తి దిగంతవిశ్రాంతం బొన
ర్చులయు ననుట నిశ్చయంబై యైనను, తమనంటి యుదార
గభీరు లుద్భవించుట యామెభావ్యన్నత్యమునకు సూచకం
బయి యున్నది.

8

కృష్ణాజిల్లా తణుకు తాలూకాలోని హింగుపాడు
పందలి ప్రతక భౌండాగారమునకు వరికన చలపతిరావుగారి
సమాధి వివాహోత్సవ సమయముందు భారతము కొనుటకై
2 రూపాయలను పెండివారు బహుమతి చేసిరి.

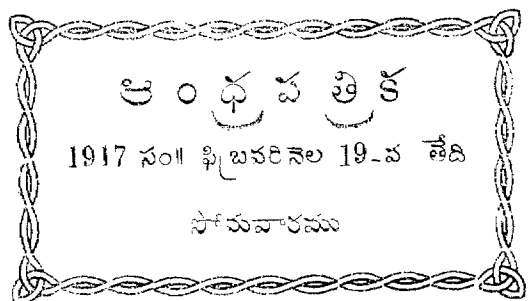
ప క ట న

శ్రీకృష్ణదేవరాయ మహాశాసనరాత్రి యగుటవలన మా కార్యాలయమునకు నెల ప్రైసంగబడినది. అందువలన శ్రీకృష్ణదేవరాయ వెలునడనేరదు.

పత్రికాధిపతి.

విషయముక్తము 31.

శాసనముల సంకలనము	2
సామంతము	3
చిన్న పుస్తకము	4-5
ప్రధాన కార్యము	
గోళితే సాంవత్సరికాధనము	6
వాస్తవ, వ్యాఖ్యలు	7
విరోధములనుగ్రహించుము	
విశేషసంప్రదించు	8-9
విషయము ప్రతిపాదించు	10, 11-12, 13-14
ముగియు	15

గోళితే సాంవత్సరికాధనము.

ఏ మహాపురుషుడు ప్రజాసేవయే దేశోపకార జీవనమునకు ఫల మని ఘంటాపథముగ జాతెనో, ఏవిద్యాభిమాని నిర్భూధప్రారంభోచితవిద్య భారత సంతతికి తరణోపాయ మని వాదించెనో, ఏవిద్యాంసుడు తన యపారమైన పాండిత్యమును విద్యా వ్యాపనమునకై వినియోగించెనో, ఏ రాజ్యధర్మజ్ఞుడు దేశపరిపాలనమునందు నూతన రాజ్యధర్మ ప్రతిపాదనకై పాటుపడెనో, ఏధీరుడు భారతీయుల యాత్మకారవసంరక్షణమునకై నిరంతరము పరిశ్రమ చేసెనో, ఏధీరుడు ప్రతిపక్షులకు సింహస్వప్నమువలె నుండెనో, ఏ దేశసేవకుడు తన జీవితమును భారతమాతృసేవకై ధారపూసెనో ఆప్రజాసేవకుడు, ఆవిద్యాభిమాని, ఆపండితుడు, ఆరాజ్యధర్మజ్ఞుడు, ఆప్రతిభావంతుడు, ఆధీనంప న్నుడు, ఆదేశభక్తుడు గోపాలకృష్ణ గోళితే భారతీయులకు సంస్కరణాన్నిడు, పూజాపాత్రుడు, ఆరాధనయోగ్యుడు. గోళితే పూలదేహముచు చాలించి రెండేళ్లు ముగిసినను నూత్నదేహము యో భారతీయుల హృదయములందు నివసించి యున్నాడు. భారతీయేలిహాసములం జూ మహానీయుని సచ్చిత్ర మాచంద్రావర్ణముగ నిలువ గలను. మహాపురుషుల సంవత్సరాధనమునకు ఫలము ఆరాధకుల విమోచనముగాని ఆరాధ్యుల ప్రతిభ గాదు. మహాపురుషుల పవిత్రచరిత్రములు ధ్రువతారవలె విశుద్ధకాంతలతో ప్రకాశించుచుండును. ఆ విశుద్ధప్రకాశము సామాన్యజనుల హృదయములందు రాశంబులందు జొరబడి వానిని వికసింపజేయును. ఆ హృదయవికాసము సువాసనాసంకలితమై మనోహరమై భవ్యమై మహోదయంబునకు గారణం బగుచుండును. గోళితే మన దేశమునందు సంద్విగ్ధమయమునందు నివసించెను. పాలకులు భారతీయుల విశుద్ధమైన దేశభక్తిని గ్రహింపజాలకుండిరి. నాయకుల దేశా రాధనపరాముడతను శంకించుచుండిరి. నాయకు

లకు పాలకుల సద్భావములు గోచరము గాకుండెను. ఆ సంద్విగ్ధతయందు ఆ విషమదశయందు గోళితే మహాశయము ప్రాచీనతీచీ భావములను సమన్వయము చేయగలిగెను. గోపాలకృష్ణ గోళితేజీవితమునందు ప్రాచ్యులత్యాగము పాశ్చాత్యుల కర్మపరత్వము సమన్వయమును బొందినవి. గోళితే మానవజీవితమునందు దేశారాధన ముత్తమధర్మ మని విశ్చలచిత్తముతో నమ్మెను. ఆనమ్మకము నాచరణయోగ్యముగ జేయుటకై గోళితే తన జీవితమును ధారపూసెను. కళాశాలయందు శాసనసభలయందు సభావేదికలందు పంచాయతి సభలయందు సేవాసంఘములందు జాతీయమహాసభలందు దేశాధానమునై గోపాలకృష్ణ గోళితే తనకు లక్ష్యముగ నుంచుకొనెను. భారతజననిని గోళితే కన్నతల్లినినై సేవించెను, ప్రేమించెను. గోళితేదేశసేవ స్వార్థరహితమై ప్రకాశించుచున్నది. గోపాలకృష్ణ గోళితేదేశభక్తికి లక్ష్యము దేశాభ్యుదయముగాని స్వకీయప్రతిష్ఠ గాదు. గోళితే ధనమున కాసపడలేదు. కారవబిరుదములనుగోరలేదు. సన్మానము నాసింపలేదు. సౌఖ్యమును లక్ష్యము చేయలేదు. గోళితే స్వకీయధనమును బుద్ధిని ప్రాణములను దేశసేవకై ధారపూసి యమరత్వమును బడసెను.

ఆ మహానీయుని నారాధించుటకై పాణిణ శ్లోపం చమి చిరకాలమువరకు పవిత్రదినముగ పరిగణింపబడగలదు నేడు ఆసేతుహిమాచలవ్యాప్తమైన భరతఖండమునందు మూలమూలము గోళితే సాంవత్సరికారాధనోత్సవములు జరుపబడును. ఆయుత్సవములు గోళితే శీలమునకు భావములకు దగినరీతిని జరుపబడినవానివలన ప్రజలకును దేశమునకును మేలు గలిగి గోళితే ప్రత్యగాత్మ యానందమును బొందగలదు. గోళితే దేశసేవ భావమునాదే కాకను క్రియలయందును పరిణమించినది. వ్యవసాయపరత్వము కార్యసాధనమునకు మూలమని గోళితేజీవితము మనకు ప్రకటించుచున్నది. కేవలము మాటలవలనను మనసంకల్పములు సఫలము గానేరవు. మాటల కనురూపమైన కార్యములు సంకల్పసిద్ధికి సాధనములు. గోళితే సాంవత్సరికారాధనమునందీ భావమును గ్రహించుటవలన నారాధనమునకుసరళమైనమార్గమేర్పడునని గాంధీగారు చేసిన యుపదేశమును భారతీయు లందరును గ్రహించుట శ్రేష్ఠమైన యారాధనమునకు సాధనము. గోళితే యారాధనమునకు స్మరణచిహ్నముగ నారాధకులు పఠనమందిరములనో విద్యాలయములనో విద్యాధివేతనములనో స్థాపించుట గాని గ్రంథములను ప్రచురించుట గాని యుత్తమ మార్గ మని గాంధీ చుదనమోహన మాలవీయగారులు చేసిన హితోపదేశము అనుస్థానయోగ్యమై యున్నది. గోళితే జీవితసారము వారి ప్రసంగములందు ప్రక్షిప్తమై యున్నది. రాజ్యాంగపరిజ్ఞానమును బడయుటకై ఆప్రసంగములు లాభదాయకములై యున్నవి. గంధీ గారు సంవత్సరారాధనమునకు చిహ్నముగ ఘూర్జరభాషయందు గోళితే ప్రసంగములు ప్రచురించుట కేర్పాటును జేసెను. ఆవిధముననే ఆంధ్రభాషయందును గోళితే ప్రసంగములను ప్రచురించుటవలనను గోళితే భావములను ప్రజలు గ్రహించుటకును ఆ మహానీయుని జీవితోద్దేశములను వ్యాపింపజేయుటకును సాధనమేర్పడును. ఆంధ్రమహాజను లీ యుద్యమమునకు పూనుకొని పవిత్రమైన దేశభక్తికిని గోళితేయారాధనమునకును మార్గదర్శకులయ్యెదరు గాత! ఆంగ్లవిద్యావంతులు గోళితే యుపన్యాసములను భాషాంతరీకరణము చేయబూనుకొనిన అవి ఆంధ్ర

పత్రికా కార్యాలయమునందు ముద్రితములు గాగలవు. దేశాభిమానులు భాషాభిమానులు గంధీగారు పదేశించిన యారాధనవిధి నవలంబించి గోళితే జీవితోద్దేశములను వ్యాపింపజేసి దేశమాతను సేవించి ధన్యవాదములను బడయుదురు గాత.

సామ్రాజ్యకావచుభ.

గత వారాంతమునందు డిల్లీయందు గూడిన శాసననిర్మాణసభయందు దధికారాభిప్రాయములకును అనధికారాభిప్రాయములకును సంఘర్షణము యథాప్రకారము గలిగినది. సర్వత్రైన్యాలు క్రాడకుగారు జుతు క్రూరహింసా నివారక శాసన సవరణము నుపపాదించిరి. బాను మాలవ్యగార్హీ సవరణకు సమ్మతించిరి. ఈసవరణవలనను కనాయవాండు ప్రాణము పోగున తరుచాతను జుతు పుల చర్మములను తీసెటటులు రుజువు చేయవలసి యుండును. ఈశాసనముయొక్క ప్రయోజనము అహింసాధర్మప్రవృత్తులైన హిందువులకు సులభ గ్రాహ్యము గాగలదు. పెట్రోలుమీదను గ్యాలనుకు 6 అణాలవంతున పన్నును వేయవలయునని వ్యాపారమంత్రి సర్ జాజ్జిబాగ్దేసు ఒకశాసనము నుపపాదించెను. యుద్ధమునకు పెట్రోలు అవసరమైనపదార్థములందు దోపియై యున్నది. పెట్రోలు వ్యయమును తగ్గించుటకై పాలకులు మోటారు బండలగుమతి నాపుదల చేసిరి. ఇప్పుడు పెట్రోలు ధరను హెచ్చింపజేసిరి. కాని ధరను హెచ్చించుట వలనను పెట్రోలువాడుక తగ్గుననినమ్ముటకు వీలులేదు. పెట్రోలు 1915 సంవత్సరమునందు 45 లక్షల గ్యాలనులు వాడబడినది. 1916 నందు 70 లక్షల గ్యాలనులు వాడబడినది. పెట్రోలు వ్యయము నాపుటకై పన్నును వేయుట యవసరము. పన్ను నిచ్చెడివారుసంపన్నులు. వారు మోటారుబండలను భోగమునకై వాడినను లాభమునకై వాడినను పన్నును చెల్లింప సామర్థ్యమును గలిగి యుండురు. అవసరము ననుసరించి పెట్రోలును పంచెడిపద్ధతికంటెను ఈపద్ధతియే యుక్తముగనున్నదని తోచుచున్నది. వ్యాపారస్థుల కీ యేర్పాటు వలనను కొంతనష్టము గలిగినను యుద్ధసిద్ధిని బట్టి యవసర మగుచున్నది. శాసనసభయొక్క కార్య నిర్వహణమును గురించి లావెండ్సుగారు తెలిపిన వియచుములు ప్రజాబలమునకు ప్రతిరోధకములు గాని యనుకూలములు గావు. ఇంతవరకును అనధికారసభ్యులు మూడుదినముల గడువుతో శాసనమును సామ్రాజ్యశాసన సభయందు ప్రవేశపెట్టవచ్చును. శాసనభావమును దెలుపుట యవసరముగాని శాసననిబంధింపలను సంపూర్ణముగ బ్రకటింపవలసిన యవసరము లేదు. ఇకముందు శాసనమును ప్రవేశ పెట్టుటకు పూర్వము నెలదిములు గడువు గావలయును. శాసన నిబంధన లన్నియును సంపూర్ణముగ ప్రకటింపవలయును. ఇంత శ్రమచేసి అనధికారసభ్యులు ప్రవేశపెట్టిన శాసనమును అధికారులు విచారణ చేయకనో చేసియో నిరాకరించెదరు. మాలవ్యగారి బంధకవ్రాతశాసనమును యోచనచేయకనే పాలకులు నిరాకరించిరి. ఈ శ్రమవలన నెవరికిని ప్రయోజనము గలుగదు. శాసనమును ప్రవేశపెట్టుటకు పాలకు లంగీకరించినను అధికసంఖ్యాకులైన యధికారులు శాసనమును సహజముగ నిరాకరించుచున్నారు. అధికారుల కనధికారుల తీర్మానములను శాసనములను సావకాశముగ విచారించి నిరాకరించుట కవకాశ మేర్పడుచున్నది. ఈ యేర్పాటు అనధికారసభ్యులకు ప్రయోజనకరము గాదు. బి. ఎన్. శర్మ గారు మదన

మోహన మాలవ్యగారు దీనికి వ్యతిరేకాభిప్రాయమును తెలిపిరి. కాని భూపేంద్రనాథబాసు గారి విషయమునం దధికారులతో సేకీభవించుట విచిత్రముగ నున్నది. స్థానిక పరిపాలనమును గురించి నివాసశాస్త్రిగారు భూపేంద్ర నాథబాసుగారు ఉపపాదించిన తీర్మానములను ఆ విషయమై ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు జరుగుచుండుటం జేసి వారు పసంహారమును జేసికొనిరి. బి. ఎన్. శర్మగారు మద్యాదాయమును చెన్నపురి రాష్ట్రమునందు బొంబాయి బంగారాష్ట్రములందువలె స్థానిక పరిపాలనాధీనము చేయవలయునని యొక తీర్మానమును ఉపపాదించిరి. ఆ తీర్మానము నుపపాదించుచు శర్మగారు మద్రాసు రయితులు కడు బీదలనియును, చెన్నపురి రాష్ట్రము నందు దేశోపయోగ కార్యములకు ద్రవ్య మవసరమనియును, ఈ యేర్పాటును గోరుటకు గారణము వాక్కుగాని యాచన గాదనియును కారణములను తెలిపిరి. రంగస్వామి అయ్యంగారు శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు అసదృశిభానుగారు శర్మగారి తీర్మానమును బలపరచిరి. సర్ విలియము మేయరుగారు లోగడి యేర్పాటులందు చెన్నపురికి లాభము గలిగిన దనియును చెన్నపురి రాష్ట్రమునుండి లభించే 125 లక్షల రూప్యములు క్రమాదాయమనియును యుద్ధసమయమునం దైనను చెన్నపురి పాలకులు అధికవ్యయమును జేయగలిగి రనియును తెలుపుచు తీర్మానమును ప్రతిఘటించెను. చెన్నపురి రాష్ట్రమునందు విద్యావ్యాపనము గ్రామోద్యోగస్థలవేతనములను హెచ్చించుట మొదలగుపనులకు ద్రవ్య మవసరము. స్థానికాదాయమునుండి వ్యయము చేయుటకు ద్రవ్యము చాలదు. సామ్రాజ్యాదాయమునుండి లభించే సూచనలులేవు. రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలనమును స్థాపించుటవలన నీసమస్య నిర్ణయము గావలయునని మదనమోహన మాలవ్యగారు తెలిపిన భావము యుక్తముగనే యున్నదిగాని అది ఈతరమున లభ్యమని నమ్ముటకు సూచనలు లేవు. సామ్రాజ్యాదాయమునకు సకల రాష్ట్రములు సమానభాగములను సమకూర్చుట యుక్తము. కాని ఒక రాష్ట్రమునుండి యధికముగ నైకొనుట యుక్తము గాదు. దేశసంరక్షకశాసనము ననుసరించి బంధించిన నేరస్థులను జనశూన్యమైన గదులందుంచుటకు సర్ రెజిస్ట్రార్లు క్రాడకు గారు తెలిపిన కారణములు సంతృప్తికరములుగావు. దేశసంరక్షక శాసనాధారమున బందీలను జేసిన వారలను విజనస్థలములందు బంధించుట యుచితమని అధికారులు సమర్థింపబూనుట విచిత్రముగ నున్నది.

తలకుగారు సాత్విక నిరోధకము
జాతీయ గౌరవమునకు పూర్తిగ భంగమువచ్చి పునముతలయెత్తుకొనలేక సిగ్గుచేత తలనందుకొనవలసినప్పుడు సాత్విక నిరోధాయధము నుపయోగింప వచ్చునని మహాసాధు గాంధీగారు నెల విచ్చి యుండిరి. అట్టి యపకీర్తి కలిగినప్పుడే దక్షిణాఫ్రికాలో జానిని వారు జయ ప్రదముగ ప్రయోగించిరి. సాత్విక నిరోధమును నవలంబించుట కాలము వచ్చినదని ఒకటి చెందు సభలలో పూనాం లోను, నిన్ను బొంబాయిలోను లోకమాన్య బాల గంగాధర తిలకుగారు నెలవిచ్చిరి. ప్రభుత్వము వారు మన ప్రార్థనలను పాటించరని కూలీలను జనుచేయు ఏకైకులపని సాగకుండ జేయుపనులను నుపమే చేయవలయుననియు, అట్లు చేయుట వలన కాసనములకు విరుద్ధముగ ప్రవర్తించవలసినచో, లభించు క్షేత్ర ననుభవించుటకు సిద్ధముగ నుండవలయుననియు తిలకుగారు దుష్పీడించిరి. సాత్వికముగ నట్టిశిక్ష ననుభవించుటయే సాత్విక నిరోధకము. ప్రజలమనంబులలో నున్న మాటలను తిలకుగారిదిధముగ తెలియచ్చి భైర్యమునుజూపిరి. కాని అంతదూరము పోనక్కరలేదు. శ్రీమెయ్యు ఘోర్ల ప్రభు వచికాలములోనే తీసిని నాపివేయునని విశ్వసింపచూచు న్నాము.

సూర్యకర్త
ఇప్పుడు ప్రపంచం అట్టి నిలువయ్యిన పదార్థములను చేయవచ్చునో గతవాచము వ్రాసియుంటిమి. మధ్యవర్గకాల వ్యవసాయ శాఖాధ్యక్షుడు ప్రతిష్ఠాపాదలనుండి కాగితములను జేయుగొన్నున చేయవచ్చునని తానుచేసిన పరిశోధనలవలన జూపుచున్నాడు. సూర్యతాపమువలన విద్యుచ్ఛక్తిని నిర్మించి పల్లెలలోను, పట్నములలోను అనేక పనులకు పయోగించు కొనుటకు వీలుండ వచ్చునని ఒకరి మధ్య వ్రాసియుండిరి. వేలకువేల పరిశ్రమ లిట్లు విద్యుచ్ఛక్తివలన పల్లెలలోనే నిర్మింపవచ్చును. సూర్యకర్త యవ్వను కయిలులను నడపుచు, పాలములను దున్నుచు, కోతలుకోయును, ధాన్యమును నురుచును, నీళ్లనుతోడును, బట్టలనుతుకును, ఆన్నమును వండును, దీపములను వెలిగించును, వస్త్రముల నేయును, అన్ని గృహపరిశ్రమలను నడపును. ఇంటిలో పెట్టుకొనిన మరలను త్రిప్పుగానే సేకుననరె ఈ సూర్యకర్త కావలసిన పనినిజేయును. అటువంటి మహాకర్తగల సూర్యకర్తణముల నుపయోగించుకొనువిధమును కనిపెట్టుటకు శాస్త్రజ్ఞులు పరిశోధనములను జేయుచున్నారు. వారు జయించిరేని సూర్యతాపము వలనమాడిపోవుచుండుదేశములని పేరుపొందిన ఇండియా, పెసపటామియా, ఆఫ్రికా, దక్షిణఅమెరికాదేశములు సర్వపరిశ్రమలతోను, సంపదలతోను విలసిల్లగలవు. ఈదేశములపోటిముందర ప్రస్తుతము పరిశ్రమల కాటపట్టులును, లక్షీనిలయములును నగు స్థాంసు, జర్మనీ, ఇంగ్లాండు, జపాను, అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములు నిలువలేక వెనుకపడి పోవును. ఆ దినములలో సూర్యతాపమే బంగారమగును. కాలచక్ర మేరీతిని దిరుగునో ఎవరి కలుక?!

గాంధీగారి యుపదేశము.
మహాసాధు గాంధీగారు గోఖలే జన్మదినోత్సవములను శుష్కపూర్వములతో వృథాచేయక ఆదినమున కొంతసేపమును ప్రోగుచేసి యెదో విద్యావిషయక కార్యములకయి యుపయోగింపవలసిన దని వ్రాసిన లేఖను స్థలాంతరమున జరువనగును. ఈమహాసాధుని యుపదేశము కాలాచితముగను, సులభముగను నున్నది. ఉడుత తుడుతభక్తియని ఎవరికి దొచ్చినది వారొసంగిన మంచి మొత్తమును సంపాదించి పంచుచును. ఆ మొత్తముతో పల్లెలలో పాఠశాలలను గాని, పుస్తకాలయములనుగాని, వార్తాపత్రికాపతనాలనుములను గాని గ్రామావసరమును బట్టి స్థాపించవచ్చును. ఆంధ్రదేశపు గ్రామాదులలో వేళభట్లపేరిట ననేక గ్రామోపయోగ ప్రతిష్ఠాపనములను స్థాపించి దేశమున కంతటికిని నాంధ్రులు మార్గదర్శకు లయిరిని గర్వపడుచున్నాము. మహాసాధు గాంధీగారి యుపదేశము ననుసరించి మరి యనేక గ్రామములలోను, పల్లెలములలోను మా ఆంధ్ర సహోదరులు గోఖలేగారి పవిత్రనామమును స్మరించుకొనుటకయి యెదో యొక ప్రతిష్ఠాపనమును ప్రతిష్ఠించి దేశవీరుల కీర్తినికాపాడుటయందు హిందూదేశమందు ఆంధ్రదేశము ప్రథమరాష్ట్రమని చాటెదరుగాక. మన యాంధ్రదేశ చుంతటను నెలకొలుపబడిన శ్రీ సమాజములును నీ విషయమున చలనమును జూపి అభినవేశముతో బనిచేయును గాక యని కోరుచున్నాము.

చెన్నపురి ఆంధ్రసభ - కలవల రామానుజం
కెట్టిగారు
మ-రా-శ్రీ రావుసాహెబు కలవల రామానుజం కెట్టిగారికి చెన్నపురి మేరీపు పదవి లభించినందులకై చెన్నపురి ఆంధ్రసభాసభ్యులు వారి నభినందించుచు గతించిన అది వారము సాయంత్రము స్వల్పావశాంతిభ్యము మొసంగిరి. చెన్నపురి పౌర ప్రముఖు లనేకులు సభ సలంకరించిరి. పి. త్యాగరాజ కెట్టిగారు రామానుజం కెట్టిగారికి గంభీర వాక్యములతో స్వాగతంబు నొసంగిరి. కా. గోపాలరావుగారు రచించిన స్వాగతపద్యంబులను వే. శేషగిరిరావుగారు చదివిరి. సభాపక్షమున సమర్పించిన సమ్మానపత్రమును గా హరిసర్వోత్తమరావుగారు చదివిరి. రామానుజం కెట్టిగారు మాతృభాషమైన యాంధ్రభాషయందు ప్రత్యుత్తరము నొసంగి ఆంధ్రసోదరుల కపూర్వమైన యానందంబును గలిగించిరి. రామానుజం కెట్టిగారు నిగర్వపురుషులు దానపరాధులు విద్యాభిమానులు వ్యవహారజ్ఞులు. ఆంధ్రసోదరులు వారి హితోపదేశములను గ్రహించి పురోభివృద్ధికై పాటుపడి తొల్లింటి వైభవమును ఆంధ్రజనానికి ప్రసాదించుటకై పాటుపడవలసి యందురు. బాల్యదశయందున్న యాంధ్రసభను రామానుజం కెట్టిగారు వారికి సహజమైన యువారభావముతో బోషించి జనోపయోగమగునటులు చేసి యాంధ్రప్రపంచ ధన్యవాదములను బడయుదురుగాత! సర్వేశ్వరుడు రావుసాహెబు రామానుజం కెట్టిగారి కాయురారోగ్యైశ్వర్యంబుల నొసంగి కాపాడు గాత.

స్వప్నములు
సర్ మైకేలు ఓవ్వయ్యగారు పంజాబు లెఫ్టినెంటు గవర్నరు. పంజాబులో జరిగిన నల్లరుల నణచుటలో బహుముప్రసిద్ధిని జెందిరి. అంగువలననే పయోనిరుప్రతిక నీయననుకార్యకేలు ప్రభువు కనంతము బెంగాలుకు గవర్నరుగ బంపయినది. ఈయన వంగదేశములోని అశాంతిని నిమిషములో అణచివేయగలడని పయోనిరుప్రతిక క్షయ్యుడేశము. పదమేళ్లయి కృపవలన వంగదేశముకీ దుగద్భుష్టము తప్పినది. సర్. మైకేలుగారికి నిచ్చితి నయిన స్వప్నములు వచ్చుచున్నవి. ఆ తిలకు పంజాబుకు రాబోవు చున్నాడని, ఈపాటు రాబోవుచున్నాడని లేనిపోని కంగారును సర్ మయికేలుగారు పడుటను జూచి దుఃఖపడుచున్నాము. తిలకుగారుగాని, పాబుగారుగాని కుర్రయ్యా ముగ్గో మేము పోదలమకొనలేదు. మమ్మెవ్వ రావ్వొనింపలేదని పలుకుచున్నాము. పంజాబు పాలకులువట్టి ధ్రువులను పడక శాంతిమనముగై యుండెదరుగాక యని జేసుకొను చున్నాము నీడనయినజాడక భయపడుట న్నాయమా?

దాదాభాయిగారి ఆరాచకవిచారణ తీర్మానము
ఆరాచకమునకు కారణములను నన్వేషించుట కొక యుపసంఘము నేర్పాటును జేయవని సామ్రాజ్యశాసన సభయగు దాదాభాయిగారికి తీర్మానము నుపపాదించుటయనుచచ్చలేకనే ఆతీర్మాన మనంగీకారమును బడయుటయును. పత్రికా పాతకులకు విదితము. ఆ విషయమై అనేకమైన చిత్రకథలు చయలు జేరినవి. దాదాభాయిగారి సమర్థమును శంకించుచు అత్యుక్తబహు ప్రతికయందొక శ్రేఖప్రచురింపబడినది. దాదాభాయిగారాశ్రేఖు. ఖండించుచు నేకొకశ్రేఖు ప్రచురించిరి. ఆరాచకవిషయమైన విచారణ జరిగిన ప్రజలు లాభమును బొందుదురా అధికారులు లాభమును బొందుదురా యను సమస్య తేలకున్నది. అధికారుల ప్రతిభకు లాభమున్న యధికారు లీ విషయమును నిరాకరించి యుండునని తోచదు. గోరంతలను కొండోలంగు జేయుచున్న యధికారుల వ్యవహారక్రమము బయటపడుటకై ఇది దాదాభాయిగారు బన్నిన యుక్తియని గ్రాహ్యమగుచున్నది. కాని అధికారులీరహస్యము బయటపడకుండ చదివవచ్చు లేక ఆపివని నమ్మవలసి యున్నది.

(౧)
పాశ్చాత్యాంగ్ల పౌరులు అనుపదము సాధ్యమగు సుతవరకు పాశ్చాత్యుల కందరకును వర్తించునట్లు సవరింపబడవలెనని ఆంగ్లో ఇండియను ఎంపైరులీగు బర్మాశాఖవారు ఈనెల 16 వ తేదీని మా. జే. ఇమా బర్మగారి అధ్యక్షతక్రింద సభచేసి తీర్మానించిరి. రాజప్రతినిధిగారికిని లీగుశాఖలకును తీర్మానము పంపబడినది.

ఈ మహాసంగ్రామము 1817 వ సంవత్సరమున నంతమగునని లండను లార్డుమేయరు గారికి ఎవరో మిక్కిలి గొప్పయుద్యోగులు తెలిపెటట. వారి పేరును లార్డుమేయరుగారు తెలుపవీలులే దనిరి. మాకు నెకరు వ్రాసిరి. వారు మిక్కిలి గొప్పవారనిమేముచెప్పము. వారు జ్యోతిషమునూచి వ్రాసియుండురు "1917 వ సంవత్సరము మొయినెల 10-20 తేదీలకు మధ్య యుద్ధము ముగిసితిరును గాన నిపుడు నమాచుచేయుచు కొనువారు యుద్ధమున కుపయోగించరు" అని మా విశేషకుడు వ్రాసెనని మదరాసు మైన్సుప్రతిక నేడువయమున ప్రకటించినది.

కామెర్ల రోగము. — కామెర్ల వ్యాధి అంటువ్యాధి. ఇది యొక నూక్కుజీవవలన వ్యాపించుచున్నది. ఈ నూక్కుజీవి చుక్కలచుక్కల రీతియందీచిచ్చు పామువలె నూక్కుదర్పిని యందు కనపడును. ఇది తోకనాడించుచు తిరుగుచుండును. ఇది సాధారణముదా ఎలుకలరక్తమునందున్నదనినందునది. ఎలుకల కప్పడప్పుడు ఈ నూక్కు జీవులవలన రోగేద్రకములును గలుగుండును. ఈనూక్కు జీవులు బయటపడినయెడల, మనస్సుని చర్మము గుండ దేహములోనికి పోగలవు. ఎలుకలు విశేషముగానుండు కందకములలో నైసికుల కీరీతిగా కామెర్ల వ్యాధి కలుగుచున్నది. నూక్కుజీవి మనుష్యుని దేహమును ప్రవేశించిన కొలదిదినములకే వ్యాధి బయటపడును. ఈ నూక్కుజీవులను ధ్వంసముచేయుటకు కొంతకాలము నుండి ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. కాని సక్రమముగా నావధ మేమియు నిర్ణయం పబడలేదు. జపానీయులు ఒక విధమగు ద్రవము నుపయోగించి జయము నొందిరిని తెలియుచున్నది. కాని సాధ్యమైనంతవఱకు చిట్టెలుకలను, పంది కొక్కులను చెట్ల ఎలుకలను చంపివేయుటయే వ్యాధిని దగ్ధం చేసినీయకుండుటకు మంచి యుపాయము.

విరోధాచారములను

యుద్ధయుగము 12 కోట్ల పానులు వచ్చుట.

జర్మను అంతర్గతమును గవీనముగట్ట బ్రీటిషు నౌకాదళమువారి మందహాసము.

(౧) (రైలు రు ఏ జన్మి.)

ఇంగ్లండు

పట్టు.

లండను, ఫిబ్రవరి 16:—విలింగ్టను ప్రభువుగారి ఆధ్వర్యమున జరిగిన కళాభివృద్ధి సంఘము వారి సభయందు ప్రాధాన్యము మాన్యములు లెప్రోయిగా రుపన్యసించుచు చక్క చేయబడని పట్టు కావలెనని ఆంగ్లేయ పారిశ్రామికముల సభ్యులుగ భారతీయుల కరిగించినవా రందఱేయగుదురని నుడిచిరి. ఇందులకు చాల యిబ్బందులున్నవి. కాని అవి అని వార్యములు గావు. ఇండియాలో కొన్నిభాగములందు ఈ పరిశ్రమ వెనుకబడినదిగాని అపశ్యక్త హెచ్చినది. దీనినిగూర్చి విచారించుటకు 1915 న సంవత్సరమున నియమింపబడిన సంఘమువారి రిపోర్టును ఇండియా దొరతనమువారి రిపోర్టును చూస్తూరని విలింగ్టను ప్రభువుగారు నుడిచిరి.

సామ్రాజ్య సభ.

లండను, ఫిబ్రవరి 17:—ఏజిలు వరకు సామ్రాజ్య యుద్ధసభ నిలుపబడినది.

శత్రువుల నిర్మాణము.

లండను, ఫిబ్రవరి 17:—జ్యూనునెలతో నంతకును ముగిసిన వారముల దామాషాకును జనవరినెల కడపటి వారమున నిర్మాణమునకును తేడా యిటులుండెను. తేలిక ఫిరంగులకు 13-44-వర్గభవమునకు 15-152-వర్గ ఫిరంగులకు 22-365. అని డాక్టరు ఆడిసనుగారు బెడ్ఫర్డ్లో నుడిచిరి.

వేట.

లండను, ఫిబ్రవరి 14:—ఆహారపదార్థములను నశింప జేయు జంతువులను వేటాడవలసినదని అధికారులు రైతుల కాజ్ఞాపించిరి.

బంగారము

స్ట్రాస్బుర్గు, ఫిబ్రవరి 15:—1914 జూలైకింటే గత దేశం బరు 31 వ తేదీ నాటికి బ్రిటిషు దొరతనమువారి బంగారు నిలవ 25,640,000 పానులు హెచ్చినది.

నౌకలు

లండను, ఫిబ్రవరి 14:—నవంబరు నెలలో 189 నౌకలును ఫిబ్రవరిలో 12 నౌకలును ముంచబడినవి జర్మనుల డెనుడిబేల్పు పత్రిక వ్రాసినది.

జలాంతర్గామి వినాశము.

లండను, ఫిబ్రవరి 17:—బ్రిటిషు నౌకాదళమువారు సంతృప్తికరముగ నంతర్గామి సంహారము నొనరించుచున్నారని తటస్థులు తెలుపుచున్నారు. చాల అంతర్గామిలు ముంచబడినవి పరాసువారు తెలిపిరి. ఇటీవల వాణిజ్య నౌకలు చాల తక్కువగముంచబడుట దీనిని సమర్థించుచున్నది. బ్రిటిషు నౌకాదళమువారు మానముతో మందహాస మొనరించుచున్నారని త్వరలోనే శత్రువులు తెలుపునెరిగి ప్రవర్తించెదరు. తటస్థుల కోరికపైని తమపంతమును మానితిమని ప్రకటింపగలరు. ముంచబడిన వాణిజ్య నౌకలు మిక్కిలి తక్కువయగుటచే లోపమును కప్పిపుచ్చుటకు తటస్థ నౌకలు శత్రువులవద్దవచ్చుటలేదని జర్మనులవద్దకే యుక్తిబిన్న ప్రకటించిరి. ఇప్పుడు నిలచిపోయినవి మిక్కిలి తక్కువ. సుమద్రముపైని 100 కి ఒక నౌకనంతకు ముంచబడుచున్నది. ఈరితిని కొన్ని వత్సరములకు గాని జర్మనులు నౌకానిరోధమును కలిగింపజాలరు. ఈవి నాశ నోద్యమము ముగియలేదుగాని ప్రారంభమునందే వికలాంగ మైనది. జర్మనులు మరల కొలుకొనవలెను. రానున్న నాలుగు వారములలోను వారుశక్తివంతమైన తేకుండ పనిచేసి కొన్ని నౌకలను ముంచెదరు. కాని అంతయును మిత్రమండలికే అనుకూలముగ నున్నది.

ముంచబడిన నౌకలు.

లండను, ఫిబ్రవరి 16:—సిలీసియా-సెగ్గా-మాగ్గరిటా-మరియూడు చిన్న నౌకలను ముంచబడినవి. మొత్తము 5000 టన్నులు. మోచెలు నౌకలోని కెప్టెనును పట్టుకొనిరి.

ఆఫువాల్డు అనుచేపల నౌకలోని పల్లెవాంగ్లు 9 గురు 70 గంటల సేపు పడవలో నుండిరి. వారి కాహారమే లేదు. చాలమంది కొరడు బారియుండిరి. నౌక మాలిమిని జర్మనులు పట్టుకొనిరి.

యుద్ధయుగము.

లండను, ఫిబ్రవరి 16:—ట్రాఫల్గరు చౌకులో నిన్న మధ్యాహ్నము గొప్ప ప్రదర్శనము జరిగినది. ఉత్సాహ మధికమైనది. చిన్న తెల్ల విరాళములు యింకను విరివిగ వచ్చుచున్నవి. ఊరేగింపులో లార్డుమేయరు మున్నగువారు మాన్యమహానుండి చౌకుకు వెళ్లి గంభీరపన్యాసముల నొసంగిరి. ప్రార్థన జరిగినది. బాండు వాయిచబడినది. జాతీయగీతము పాడబడినది. వేలకొలది నిత్యపతులు నగరమున నిండిపోయిరి. తపాల కచేరీలు బాంకులు క్రిక్కిరిసి పోయినవి. పోలీసు వారు సమస్తమును తొలగింపవలసి వచ్చినది. లండనునగరము నందువలెనే స్ట్రాస్బుర్గు నగరములందు గూడ జరిగినది. 60-100 కోట్లకు మధ్యగా క్రొత్తసాము చేరునని తలంచుచున్నారు. 30 కోట్లకంటే హెచ్చురాదని చాలమంది ఇది వరకు తలంచిరి. ఇప్పుడు బాంకులవా రేమియు మొసంగలేదు. గాన ముందవసరము కలిగినవారు ధనసహాయము చేయగలుగుదురు. 1915 లో 5 లక్షల మంది నిత్యపతులను ఇప్పుడు 50 లక్షలమందికి తక్కువయ్యెదరు. 15½ పిల్లింగులకంటే తక్కువ యొంగిన వారు లేరు. యుద్ధాదాయ పత్రములు వారమునకు లక్షవంతున వెనుకనవచ్చుటకు ముందెను. గత వారమున 80 లక్షలు విక్రయించబడినవి.

10-12 కోట్ల క్రొత్తసాము చేరిన దని మరియొక వార్త వచ్చినది.

దిగుమతుల నిరోధము

లండను ఫిబ్రవరి 16:—ఈనెల 19వ తేదీని లాయ డుబార్జిగా రీవిషయమున ముచ్చటించవలసి యుండెను. గాని అధినివేశనములతోను మిత్ర తటస్థ దేశములతోను రాయబారము లింకను ముగియనందున ప్రస్తుత యువన్యాసము జరుగదు. ముందు జరుగునపుడు భూనౌకా యుద్ధ వివరములు గూడ తెలుపబడునని వెస్టు మినిస్టరుగ జెటుకు పార్లమెంటు విశేషముడు వ్రాసెను. దిగుమతుల నిరోధమునలన భాగ్యము, చక్కెర, కలప, లోహములు మున్నగు కావలసిన వానికి గూడ నభ్యంతరము కలుగును. ప్రాప్త ఇటలీ దేశముల నుండి పట్టు-సారాయి-పండ్లు మున్నగువాని నిరోధించిన రకము మారుటకు ఏర్పాటు చేసికొనవలసి యుండును.

ప్రాప్తు

శత్రుసానుమును వశపరుచుకొనుట

లండను, ఫిబ్రవరి 17:—సుంపేనులో ఇరువీడులవారును ఫిరంగులను కాల్చిరి. అల్బానులో మానేన జర్మనుసానుమును వశపరుచుకొనెను. శత్రువులకు చాలనష్టము కలిగినది. మేము చాలమందిని పట్టుకొంటిమి. బెర్రీ ఆ-బెకు ఆగ్గోనుల యందు దాడినలిపితిమి. 60 మందిని పట్టుకొంటిమి. ఫిరంగుల యుద్ధమేగాని పదాతులపోరు జరుగలేదు. రెయిముకు తూర్పున 30 మైళ్ళలో పోరు జరిగినది. 1916 జనవరికి ఇవతల నింత గొప్పయుద్ధమే దియును జరుగలేదు. ఇచట చెల్లారెండి బెజుకోరు ఇనుపదారి గలదు. ఇది మనవశమైన శత్రువులకు చాలనష్టము కలుగును. టాహోరులోని పరాసువారి చివరికి 1½ మైళ్ళలో నున్నారు. వారుచాల దాడులను నలిపిరి. వారి ఇనుపదారిని ఆక్రమింతురని జర్మనులు మరల నిట తలపడి యుందురు.

నౌకా విమానములు.

లండను, ఫిబ్రవరి 17:—గిబ్రెలరు విమానశాలపైని జూజెను నౌకాశ్రయముపైని నిన్ను నౌకా విమానములు బొంబులను వదలినవి.

9 జర్మను విమానములను నేలగూల్చుట.

లండను, ఫిబ్రవరి 17:—సౌచెజుకు ఆగ్నేయమున మా విమానములు దాడి నలిపినవి. ఆర్మెంటరీసుకు ఈశాన్యమున శత్రుసేన మా పక్షినిదరినెను గాని మేము వెంటనే తరిమితిమి గురువారమునాడు విమాన యుద్ధమున 8 విమానములను నేలగూల్చితిమి. ఫిరంగులను గాల్చి మరియొక విమానమును క్రిందబడజేసితిమి అని ఫీల్డుమాన్సులు హేగుగారు ప్రకటించిరి.

ఫిరంగులు.

లండను, ఫిబ్రవరి 18:—రంగమునందంతటను ఫిరంగులు కాల్పు బడినవి. రిలికోరులో హెచ్చుగా కాల్పుబడినవి.

ఆంకరు రంగమున ఫిరంగులు హెచ్చుగా కాల్పుబడినవి జర్మనులు 17-వ తేదీని ప్రకటించిరి.

ఆంకరునది కిరుప్రక్కలను దాడినల్పితిమి. 1½ మైళ్ళ పొడుగున మిరామాంటు పెటిటు మిరామాంటు గ్రామముల ఎదుట 1000 గజములు ముందునకు పోయి పెటిటు గ్రామ సమీపమునకు చేరితిమి. 1000 గజముల రంగమున బెల్జికుకోరుకు తుర్రమున నొక ముఖ్యస్థానము నాక్రమించి శత్రువులను తరిమితిమి. శత్రువులలో చాలమంది హతులైరి. 268 మందిని పట్టుకొంటిమి. వీరిలో 6 రు పైనికోడ్వోగులు. నోవహిలికు దిగువను ప్లోగు స్ట్రీటుకు ఈ శాన్యము ననుదాడి నలిపితిమి. చాలమంది శత్రువులు హతులైరి. కందకములు ధ్వంసమయ్యెను. లెన్నుకు పశ్చిమమునను గివెంచీకి తూర్పునను శత్రువులను పారదొలిపితిమి అని మాన్సులు హేగు గారు తెలిపిరి.

ఇటలీ

సంధి

లండను, ఫిబ్రవరి 14:—సంధికొరకు తటస్థులందరు కలసి ప్రయత్నింపవలెనని పోపుగారు వారి కందరికి నొక లేఖను వ్రాయ నున్నారని కొపనుహేగును సేవనలు టిబెండెను పత్రికకు బెల్జికు లేఖకుడు వ్రాసెను.

హాలండు

అంతర్గామి సంహారము.

లండను, ఫిబ్రవరి 14:—జర్మను నౌకాదళమువారి ఆశ లడుగంటునట్లు ఈపక్షమున చాల జలాంతర్గామి లంతరించి నవి. అంతర్గామిపిచ్చి తలకెక్కినవారుగూడ నిది లాభకరముగా దని గ్రహించుచున్నారని హేగువిశేషముడు డెయిలీ ఎక్స్ప్రెసు పత్రికకు వ్రాసెను.

హాలండు నౌకలు.

ఆప్స్టరుడం, ఫిబ్రవరి 15:—సెనామాకాల్వా గుండ సరుకులస్త్రీమరులను తూర్పుఇండిసులకు పంపుటకును ప్రయాణికులు న్యాయూర్కు మీదుగా సానుప్రాన్నిస్కోకు పోయి అటునుండి హాలండు నౌకలమీద వెళ్లుటకును ఏర్పాటులను చేయుటకొఱకు దొరతనమువారి రిపోర్టును చూస్తూరని హాలండు ల్లుబ్లాడు పత్రిక వ్రాసినది.

హాలండు

హేగు, ఫిబ్రవరి 16:—విప్లవకారులగు సాంఫికవారు ఆహార పదార్థములు లేనని అల్లరిచేయుచు దేశీయమంత్రి మంధిరమునకు రాబోగా పోలీసువారు నిరోధించిరి. ఆక్విక గళము లోపలిపట్టణమును నిరోధించెను. చాలచోట్ల గల భాలు జరిగినవి. కొందరికి గాయములు తగిలినవి.

గ్రీసు

గ్రీసువారి ఆయుధములు.

ఏథెస్సు, ఫిబ్రవరి 19:—గ్రీసుప్రజ లందరును 5 కోజులలోపల ఆయుధముల నన్నటిని యిచ్చివేయవలెను లేనిచో బలిమిని వశపరుచుకొని జుర్రానా వేసెదమని దొరతనము వారు ప్రకటించిరి.

బెజిలు నౌకలు.

పారిసు ఫిబ్రవరి 16:—ఈనెల 1 వ తేదీకి ఈవల 8 బెజిలు నౌకలు యూరోపునకు వెళ్లినవిగాన బెజిలు జర్మనుల బెదరింపులకు వెరునలేదనుట స్పష్టము.

మొసపాటెమియూ

టర్కినా రెయిన్లు

లండను, ఫిబ్రవరి 18:— ట్రైగిసు రంగమున బ్రిటిషు వాణిజ్య తలపడగ మేము వెనుకకు పోలిమని తురుష్కలు ప్రకటించిరి.

కలుయొద్ద బ్రిటిషు విజయము.

ట్రైగిసు ఫిబ్రవరి 15:— ఢిల్లీలోనుండి నేడు శత్రువులను తరిమితిమి. తరుచుబడి శత్రువు లందఱును లొంగిరి. 2000మంది పట్టుబడిరి. 10-వ తేదీని ఫాక్టరీని 11-వ తేదీని ఒక స్థానమున వశపరుచుకొంటిమి శత్రువులు టెల్ల పేలికల నాడించుచు గుంపులుగ వచ్చి లొంగిపోయిరి. తురుష్కలు తమ పైని కులమీద ఫిరంగులను కాల్చిననువారు మారు లొంగుటమాన లేదు. ఢిల్లీయొక్క మాపదాతులు కనబడగనే శత్రువులు కందకములలో తుపాకులను పోకేసి పైకివచ్చి నిలచిరి. వారి సంఖ్య మాపైనికుల సంఖ్యకంటెను మోపుగానుండెను. మా సేన ట్రైగిసువరకునుపోయెను. సాయంకాల చురుకుకి కడపటి తురుష్క సేనపూర్తిగా లొంగిపోయినది. వారిసేనలు దాటు రేవులయొద్ద నవార్షికలు మేముఫిరంగులను గాల్చితిమి. ఈయుద్ధావ సానమున గొప్ప వ్యయము కురిసినది. అని బ్రిటిషు అధికారులు ప్రకటించిరి.

ఆస్త్రియా

ఆస్త్రియా ఫిట్టి.

లండను, ఫిబ్రవరి 16:— ఆస్త్రియాలో ఉద్యోగులలో చాలమార్పు గలిగినది. ఇప్పుడున్న పెద్దయుద్యోగులందఱును ధనవంతులు. వారు ఆర్థికస్థితిని సరకుచేయువారు గారు. కొంటు టిజాగా రాక్రేజర్మను పక్షపాతముగలవారు. జర్మనుల కధికాగ్రహము కలుగకుండుటకే ఆతడా యుద్యోగము సం దెంకనుఉన్నాడు. వీనివలన ఆస్త్రియావారి భావము అకుటాలముగ లేదను ఆందోళనముననే కెయిజరు గాటకేగిరి.

బెజా కనుమ

లండను ఫిబ్రవరి 17:— బెజాకనుమకు ఈశాన్యమున హరస్రానుకు పశ్చిమమున నేడుదయమునుండియు పోరుజరుగుచున్నదని ఆస్త్రియావారు తెలిపిరి.

అమెరికా

అమెరికావారు

వాషింగ్టను, ఫిబ్రవరి 17:— యాకోడేలు నాకలాని వారిని వదలిరిన తెలియచుచుటచే అమెరికావారు మరలవ్రాయ లేదు. రెండవతెగ అమెరికాయుద్యోగు లింకను ఏల బయలు దేరలేదని స్పష్టపరచుచున్నారా జర్మనుల నడిగిరి. మెక్సికోలో జర్మనులకుట్రలు మెండుగ్గానుండుటచే ఇటలీకి ఆ యుద్ధసాధనలను పంపుటనుగూర్చి ప్రెసిడెంటు లెన్సుగారు చాలశ్రద్ధతో గమనించెదను.

క్యాబా

లండను ఫిబ్రవరి 17:— విప్లవకారుల ప్రభుత్వము లంగీకరింప మని లాస్సింగుగారు హ్యూబావాకి వ్రాసిరి. చాలా వారు 17మైళ్ళలో పోరుజరిగినది. విప్లవకారు లోడిరి.

అమెరికా పతాకము.

వాషింగ్టను, ఫిబ్రవరి 16:— బ్రు సెల్సునందలి అమెరికా రాయబారి కార్యాలయముపై నున్న పతాకమును దింపి వేయవలె నని జర్మను లాజ్జాపించిరి. ఇది అగ్నిలో నాజ్జయి.

బెల్జియము సహాయము.

లండను, ఫిబ్రవరి 16:— అమెరికావారు ధనసహాయముచేసి ఆహారపదార్థముల నందింపవచ్చునని జర్మనులనుమతిచిరని విని వెనుకటి పద్ధతి ఏమియును మారగూడదని అమెరికావారు తెలిపిరి.

నాకలపై ఫిరంగులు.

ఆమ్స్టరుడం, ఫిబ్రవరి 16:— అమెరికావారు వాణిజ్య నాకలపై ఫిరంగుల నమర్చుటకు నిశ్చయించినందున జర్మనులతో యుద్ధము తప్పుదు. ఇప్పుడు అమెరికా ప్రయాణికులను కాపాడుటకు జర్మనుల కవకాశమే లేదు.

జర్మనీ

కెయిజరు.

ఆమ్స్టరుడం, ఫిబ్రవరి 15:— నెపోలియనుగారి భావమునందుండిన అఖిల యూరోపుఖండ నాకానికోధ నిపుడు ఆచరణమునకువచ్చి బ్రిటిషుదేశమునకు మిక్కిలి హెచ్చగు యిబ్బందిని కలిగించినది. న్యాయమును నీతియు జర్మనుల పాలిట నున్నది. వారి సంరక్షణము కొరకు పరిశుద్ధములగు నాయుధముల నన్నిటిని నా దుపయోగించుట విధి అని కెయిజరు హోల్స్టైన్బర్గనందు మ్యూలిరు కవితో నుడివెను.

అంతర్జామిత్యము విధలను గుట.

ఆమ్స్టరుడం, ఫిబ్రవరి 15:— స్వామెంటు ప్రజల సభలో సముద్రాంతర్జామిత్యమును కేమియును నష్టమును కలిగింపలేకపోయె నని నడిచిరి. ఇది బ్రిటిషువారి ప్రయోజకత్వమువలన కలిగినదిగాను. అమెరికావారు మైత్రిని వదలుచునని బెదరించుటవలన కలిగినది ; అని కొంటురెవెన్యూగారు నుడిచిరి. కష్టమప్రభువుగారు ఆడిర్లు జెల్లికోగారి అభిప్రాయమును వివరించినందులకు కొంటు చెప్పిన సమాధానము సంతృప్తికరముగ లేదు.

బెల్జియములో శత్రువుల ప్రయత్నములు

లండను, ఫిబ్రవరి 16:— జర్మనులు ఈనెల ప్రారంభమునండియు బెల్జియమున మిక్కిలి దురుసుగ పనిచేయుచున్నారు. రైలుమార్గములు సైనికోద్యోగుల వశమైనవి. రుమేనియా - సెర్బియా - మోల్దోవా లనుండి సేకరింపబడుచున్నవి. చాల గుట్టపుడశములుగూడ వచ్చినవి. బలకాలు రగు యువకులుగల క్రొత్తసేనలు జర్మనీకుండినవి. ఆయుధములు మున్నగునవి గలవుగాని నాయకులు నకయావములు. అని లామెట్రోపోలు అను బెల్జియము పత్రిక వ్రాసినది.

పశ్చిమరంగమున ననంబరు నెలలో 128వ డివిజను లుండెను. ఇప్పుడచట 166 డివిజను లున్నవి. జర్మనులచట సేన నధికముగ చేర్చుచున్నారు.

హిందెనుబర్ల గారు విజయమును కలిగింతురను గొప్ప ఆశతో జర్మనులు శ్రమల నన్నిటిని మరచి అధికోత్సాహముతో నున్నారు. గాన వెంటనే హిందెనుబర్ల గారు పోలు పొడువలెనని అమెరికా వారు గూడ వ్రాసిరి.

జనవరిలో జర్మనుల నష్టము

లండను ఫిబ్రవరి 13:— హతులైనవారితో గలపి మొత్తము 77532 మంది నష్టమైనవారిని జర్మనులు ప్రకటించిరి. ఈనష్టము కేవలము జనవరిలోనే జరిగినది కాక సోవచ్చును.

అమెరికా నౌక

లండను, ఫిబ్రవరి 14:— అమెరికా నౌక కనబడినదో ముంచి తీరద మని జర్మను పత్రికలు వ్రాసినవి.

శత్రు సేన.

లండను, ఫిబ్రవరి 14:— రావుగారి కిటుల రూడి వర్తనము వచ్చినదని సెంట్రలు న్యూసు పత్రికకు గోము విలేఖకుడు వ్రాసెను. దేశమున దారిద్ర్యమువలన ప్రజల యుత్సాహముకంటె జర్మను ఆస్త్రియా సేనల దైర్భ్యముగత 4 నెలలలోను చాల నసిందినది. ఏరంగమునందును ఉత్సాహ మగుపడ లేదు. జన సత్త్వములు తగ్గినవి. యుద్ధోపకరణములు విస్తారముగను శ్రేష్ఠముగనుగూడ లేవు. సైనికోద్యోగులు తక్కువగా నున్నారు; అని హిందెనుబర్లగారు స్పష్టముగ కెయిజరుగారి ఎదుట జరిగిన సమావేశమునందు నుడిచిరి. జర్మనుల స్థితియే ఇటులున్న మిత్రమండలిస్థితి ఇంతకంటెను శోచనీయునుగ నుండును-జర్మను సైనికులలో వ్యాధి చాల మోపుగ నున్నదని ఇన్వార్ట్జెన పత్రిక వ్రాసినది.

యుద్ధావసానము.

లండను, ఫిబ్రవరి 15:— జలాంతర్గమి సంహారమున ఆస్త్రియా జర్మనీ దేశములకు ఫిన్నాఫిప్రాయములు లేవకుట నిశ్చయము. తీవ్రయుద్ధము జరిగి తీరును. జూను నెలలోపల యుద్ధఫలితము తేలగలదని న్యూస్ పేరీ నెస్సీపత్రిక వ్రాసినది.

చీనా

చీనా.

లండను, ఫిబ్రవరి 15:— చీనావారు జర్మనీతో మైత్రిని వదలుటను గూర్చి బ్రిటిషు అధికారులు చాలసంతృప్తి పని గలిగి యున్నారు. వెకింగున మిత్రమండలి మంత్రులు ఫలితమును శ్రద్ధతో గమనించుచున్నారు.

ఫిట్టి

రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చిన తంతివార్త.

ఫిట్టి, ఫిబ్రవరి 17:— ఈనెల 15వ తేదీని ఇండియా మంత్రీగా రిటుల తంతివార్త నంపిరి.

ఆంగ్ల రంగము

గ్రాండుకోరుకు ఆంగ్లేయమున బ్రిటిషువా కొక బలమగు స్థానమును వశపరుచు కొనిరి. అగ్రాసుకు ఈశాన్యమున దాడినదిపి 250 గజములు ముందునకు పోయి మూడవంకి శత్రుకందకముల నాక్రమించిరి. చాలమందిని హతము చేసి కందకములను ధ్వంసముచేసి 40 మందిని పట్టుకొనిరి సోముకు త్రోవమునను గూడ వారు దాడినదిపిరి.

పగాను రంగము.

అల్ఫాను రెయిన్సులందు పరాసువారు చాలదాడులను నలిపిరి. జర్మనువిమానములు డెన్మార్క్-మైని బాంబులను వేసినవి. పరాసు విమానములుగూడ బాంబులను వేసినవి.

బాల్యును రంగము.

శత్రువులు తీవ్రముగ పోరి బకోవి నాలో జకోవినికీ తూర్పున నున్న మెట్టలను పట్టుకొనిరి. వెరెకు దాహ్యులుల యొద్ద చిల్లరయుద్ధములు మాలిమె జరిగినవి.

మొనాస్ట్రుకు తూర్పున శత్రువులు ముందునకు గాగా డబ్బివాద తిరిమి చాల స్థానములకు మరల వశపరుచుకొనిరి నాకలు

బ్రిటిషు యుద్ధనౌక స్ట్రీయామొద్ద గుండ్లను వదలెను. బ్రిటిషు విమానములు బాంబులను వేసెను.

మోటారు బస్సుకార్లు.

కాంటినెంటల్ అందు రివల్వల్ బస్సు కార్లు సకాలముగ అతిశ్రీఘ్రముగ సరఫరా చేయుటకును హిందూదేశ విరిశితులకు తగుస్వల్లును కేషియేటరు నగై రాలిపోసమా 20 లేక 25 మంది కూర్చుండుటకు తగినవి యున్నవి.

విలాసము:— వెల్కోజు, రాయపేట, మద్రాసు. (664)

హారంసన్ సర్క్యస్.

గొప్ప యడవిద్యుగముల సమూహము. 677 కొటమైదానములో ఆట జరుగును.

నేటిరాత్రికి నేటిరాత్రికి

మార్చబడిన మా మొదటి గొప్ప ప్రాగ్రామ్. క్రొత్తఆటకులు, క్రొత్త గుర్రపుటాటలు, క్రొత్త ఈశ్వరులు వచ్చుట, క్రొత్త పాటలు, ఆటలు. నక్షత్రమునకు బోలిన మాముక్క కం పెరివల్ల జగపబడును, దీనిని చూడ తప్పనట్లు మరియు మాయొక్క ఏనుగులును, సింహములు, పులులు, ఎలుగుగడ్డు, ఇంక అనేక అడవిద్యుగములు చేయు వేడుకలు జూచి ఆనందింపుడు.

మాయొక్క ఆరవ గుట్టములను, మట్ట గుట్టములను చేయువేడుకలు చూచి మిక్కిలి సంతోషము గలుగును. ఫిబ్రవరి నెల 21 తేదీ చుట్టునుతను వహించిన

మద్రాసు గవర్నరుగారైన లార్డు పీట్లొను దొరగారు ఈప్రదర్శనమునకు రాబోవుచున్నారు.

ఈ ఆట హాస్పిటల్ షిప్ మదరాసు వండు ఉరకా రాత్రి ప్రదర్శింపబడును. ఇందులోవచ్చు కొంతకరుమానము వై ఫండును ఉపయోగపరచబడును.

మాటినీలు:— ఫిబ్రవరి నెల 21, 24, 25 తేదీ బుధవారము, శనివారము, ఆదివారము సాయంత్రముల ప్రదర్శనములు జరుపబడును. తిలుపులు సాయంకాలము 3 గంటలకు తేరవబడును. ఆట 4-30 గంటలకు ప్రారంభము.

ఈ సమయములో బాబుకు అర్థవార్షి తీయబడును. టికెట్లు వివరములు.

6 పీట్లు గల పెట్టె	రూ.	20	0	0
ఒకపీట్ గల పెట్టె	రూ.	4	0	0
మొదటితరగతి టిక్కెట్లు	రూ.	8	0	0
రెండవ తరగతి టిక్కెట్లు	రూ.	2	0	0
స్టాల్లు	రూ.	1	0	0
గాలరీ	రూ.	0	8	0

బాక్సుకున్న, మొదటి టిక్కెట్లను టిక్కెట్లు ప్రతి దినము సర్క్యసుడేరాలోనున్న, చువులుకోడేలో నుండి మెసర్సు డి హుంసలిన్ అంబుషన్ వారివద్ద నున్న దొరకును. తతియట్టిక్కెట్లు పకటిలూ సర్క్యసుడేరావద్ద ఆయ్యుండును. హారంసన్.

C. H. బ్రూన్, ప్రొవైడెంట్. బ్యాన్సుమాస్టరు. R. ఆల్బన్ & W. సై మున్సు, ఏజెంట్లు.

THE GREAT WAR.

Submarinism Crippled: British Admiralty Smiling.

War Loan's Overwhelming Triumph.

[REUTER'S AGENCY.]

SUBMARINISM.

Germany's Menace Crippled.

Admiralty Silent but Smiling.

ALLAHABAD, February 18.

LONDON, February 17th. — Satisfactory accounts of the Navy's work against German submarines continue to come to hand from Home and neutral sources. French advices state that the number sunk is very considerable. This is borne out by the reduced quantity of tonnage sunk in recent days. The Admiralty people are silent but smiling. It is believed that before long the enemy will make the best of the situation and, with a show of regard for the neutrals, will agree to refrain from sinking ships where possible. It is known that the tonnage sunk does not come anywhere near the German estimate. Already the German Foreign Office has prepared the public for fewer sinkings by circulating the statement that the submarine campaign has succeeded in locking up neutral ships in harbour. As a matter of fact only a small proportion is laid up and on the sea only one ship in a hundred is destroyed. At the present rate of progression it would take some years to clear the seas of merchant-ships. The danger of the menace is by no means over, but it has been crippled at the beginning and against that Germany has to recover. She will no doubt do her very best in the next four weeks and there will be losses, but all the signs are favourable to the Allies. — ("Pioneer").

"Submarinism Does not Pay."

Many Submarines Destroyed.

LAHORE, February 18.

LONDON, February 17th. — The correspondent of the "Daily Express" at the Hague states that contrary to expectations of the German Admiralty, Germany's submarine losses during the past fortnight have been very heavy. Even the maddest supporters of the submarine campaign see that the blockade does not pay. ("C. and M. Gazette" special cable.)

An Interesting Comparison.

LAHORE, February 18.

LONDON, February 17th. — The Journal "Des-Debat" says that 22 ships have been sunk during February whereas 189 were sunk in November. — ("C. and M. Gazette" special cable.)

Brazil Unafraid.

LONDON, February 18.

PARIS. — A telegram from Rio de Janeiro says that three Brazilian vessels have sailed for Europe since February 1st.

Victims of Submarinism.

LONDON, February 18.

The British steamers "Ochoa", "Ferra", and "Margarita" and three English trawlers have been sunk. The tonnage lost totals 5,000.

Captain Taken Prisoner.

LONDON, February 18.

The captain of the sunken trawler "Mary Bell" was taken prisoner.

Fishermen's Terrible Sufferings.

LONDON, February 18.

Nine men of the crew of the torpedoed trawler "Ash-wold" have undergone terrible sufferings. They were seven hours in the boat with three tins of corned-beef and some bilgewater. Most were frost-bitten when they were rescued. The Germans took the skipper prisoner.

GREAT BRITAIN.

Imperial War Conference Postponed.

[LONDON, February 18.

The "Daily News" says: — The Imperial War Conference has been postponed till April.

Restriction of Imports.

Premier's Statement Postponed.

LONDON, February 18.

Mr. Lloyd-George's announcement of the Government's policy for the restriction of imports which was to have been made on the 19th inst. has been postponed owing to unexpected delay in the completion of the necessary negotiations with the Dominions. Allies, and neutrals in connection with the matter. The Parliamentary correspondent of the "Westminster Gazette" understands that the statement will include a most encouraging account of sea and land operations.

The Chief Difficulty.

It is stated that the Government's chief difficulty in restricting imports from the Dominions is the danger of excluding essential articles like grain, sugar, timber, and ores, while some financial arrangements will be necessary to support exchanges of silks, wines, and fruits from France and Italy are stopped.

Silk Industry in India.

LONDON, February 18.

In a paper read before the Society of Arts, Professor Maxwell-Leibroy said that, if there was a demand for raw material for silk products, India could meet it if the English manufacturer plainly stated his requirements. Lord Islington, who presided, said that the difficulties were formidable but not insuperable. The industry had suffered retrogression in some parts of India but the demand for silk had increased. The Indian Government was now considering the report of the committee appointed in 1915 to inquire into the industry.

The War Loan.

An Overwhelming Triumph Subscriptions Pouring In.

LONDON, February 18.

The War Loan campaign is closing amid great enthusiasm. It is already evident that the loan will be a great success. Large and small subscriptions are still pouring in from all quarters to make the triumph overwhelming. A very imposing loan demonstration was held in Trafalgar Square at midday in the presence of huge crowds. The Lord Mayor and Mayors and other representatives of all parts of London went in procession from the Mansion House to the Square, where the Lord Mayor and others delivered patriotic speeches. A prayer was offered, and then the Guards Band and a picked choir led the singing of "O God Our Help in Ages Past."

The demonstration concluded with the National Anthem.

Extraordinary Scenes.

Extraordinary scenes have been witnessed on the last day of the War Loan. The City has been invaded by thousands of subscribers, and banks and post offices are besieged by long queues, which are marshalled by the police and commissionaires. Similar unprecedented scenes have been enacted in the big provincial towns, especially Glasgow.

Huge Final Total Expected.

The consensus of opinion is that the War Loan will be the greatest financial triumph in the world's history. Estimates of the result vary from six hundred to a thousand millions new money, but even the smaller figure far exceeds the anticipations of financiers who, five weeks ago, did not expect that more than two or three hundred millions could be procured direct by public subscription especially as the loan is handicapped by conversion operations. The Loan in 1915 included two hundred millions from banks, which at present have not taken part, confining their efforts to generously assisting clients, though it is not secret that they have arranged with Mr. Mr. Bonar Law that money shall be forthcoming whatever the result of the loan. The overwhelming public response leaves the banks free to assist Government in any further War finance. The Loan in other words indicates the huge financial strength, conveniently concentrated, which remains in the country.

Five Million Subscribers.

Features of the subscriptions included attractive instalment payment schemes by municipalities and employers, also sweepstakes, one of which on the Stock Exchange resulted in the subscription of twenty-one thousand pounds. The number of subscribers to the 1915 loan was half a million. There are indications that the number now is five millions with a minimum subscription of 15s.6d. compared with Germany's shilling. War savings certificates are still very popular. Their sale at the Post Offices prior to the loan campaign was a million weekly and amounted last week to eight million sterling.

Subscriptions to the War.

LONDON, February 18.

The National Bank of India and its constituents have subscribed £360,000 to the war loan including £2,60,000 new money.

Director-General of Food Production.

LONDON, February 18.

The President of the Board of Agriculture has appointed Mr. Arthur Lee as Director-General of food production.

Britain's Munition Output.

LAHORE, February 18.

LONDON, February 17th. — Doctor Addison told a meeting at Bedford that the output in the last week of January as compared with the weekly average for the year ended June last of light field ammunition was in a ratio of 44 to 13, for medium guns the figures were 152 to 15, and for heavy guns 365 to 22. — ("C. and M. Gazette" special cables.)

Over a Thousand Millions.

LONDON, February 15.

It is unofficially estimated that a thousand to twelve hundred millions of new money have been subscribed to the War Loan.

TELEGRAMS.

Farmers and Game.

LAHORE, February 18.

LONDON, February 18. — The Food Comptroller has authorised farmers to shoot food destroying game regardless of the close time. ("C. and M. Gazette.")

Increase of British Gold.

LONDON, February 18.

PARIS. — The well-known economist, Edmond Thery, states that British Government's stock of gold had been increased by 25,640,000 sterling on December 31st as compared with June 1914.

Honour For Field Service.

LONDON, February 16.

The following decorations for services in the field have been awarded to officers of the Indian Army: —

C. M. G.

Commander Neville Wilson, Col. Patrick Hehir, and Alexander Dallas.

D. S. O.

Major Arthur Wilford, Capt. Frederick De Buitz, and Herbert Mackenzie. A number of promotions to brevet rank are announced.

LONDON, February 16.

The King has invested Sir Alfred Keogh with the G. C. B. and Sir Francis Younghusband with the K. C. S. I.

GERMANY.

77,532 German Casualties in January

LONDON, February 18.

The Press Bureau states that the Official German casualties published in January though not necessarily incurred in that month totalled 77,532 including 14,192 killed.

Germany's Spring Campaign.

Activity in Belgium.

LONDON, February 18.

The Belgian newspaper "La Metropole" learns that the Germans in Belgium are unprecedentedly active. The military authorities have monopolised the railways since the beginning of February, and troops from Roumania, Serbia and perhaps Russia have recently arrived. They include many cavalry. There are also apparently fresh units from depots in Germany, composed of youths of good physique and morale. They are well equipped, but their subalterns are strikingly young and inexperienced.

German Affront to U. S. A.

American Flag Lowered.

LONDON, February 17.

WASHINGTON. — The Germans have ordered the lowering of the American flag at the American Legation in Brussels. In official quarters here it is admitted that this has greatly added to the tension of the situation.

Austria and Germany.

Strained Relations.

LONDON, February 18.

A telegram from Berne says that the visit which the Kaiser is paying to Vienna is largely due to apprehensions as to the Austro-Hungarian attitude towards Germany. These arise from the recent Ministerial, official and Court changes. Several of the new office-holders are wealthy men, and it is considered that they are indifferent to Viennese financial interests, which are dominated from Berlin. Count Tisza, a strong pro-Kaiserite, is the only old Minister, and he has remained in order not to risk Germany's great displeasure.

War Nearing a Crisis.

Austro-German Unanimity on Submarinism.

LAHORE, December 18.

LONDON, February 17th. — The "New Freie Presse" says that the Kaiser's visit shows that the Austrians and the Germans are unanimous regarding the submarine campaign. The war is reaching a critical point and everything indicates that the last cards will be laid on the table in the Spring. — ("C. and M. Gazette")

Belgian Relief.

Recent German Concession.

LONDON, February 17.

In connection with the German announcement permitting Americans to continue relief work in Belgium and northern France, Reuter learns that Americans have consented, on the understanding that the same condition shall apply as heretofore.

German War Expenditure.

AMSTERDAM, February 18.

The German war expenditure hitherto has been £3,000 millions.

The Kaiser's Latest.

War Talk to a Poet.

LONDON, February 18.

AMSTERDAM. — Conversing with the Poet Mueller at Hofburg the Kaiser declared that Napoleon's phantom continental blockade had become a reality hitting England harder than anything hitherto. Right and morality were on the German side for the triumph of which every clean weapon must be used.

TELEGRAMS.

Failure of Previous Submarinism.

A Lame Excuse.

LONDON, February 16.
AMSTERDAM.—Commenting in a newspaper on the submarine debate in the House of Lords, Count Reventlow claims that the previous submarine campaign was overcome not by British measures but by the threatening diplomatic intervention of America. Count Reventlow makes a feeble retort to Lord Curzon's mention of Admiral Jellicoe's satisfaction with the number of German submarines sunk.

German Budget Taxes Increased.

LONDON, February 18.

AMSTERDAM.—The Explanatory note regarding the Imperial budget for 1917 has been issued in Berlin. It announces that new war taxes are necessary to cover deficit in the ordinary budget of 62½ millions sterling. It is intended to impose an 'ad valorem' tax on coal and tax on passengers and goods on railways and on domestic shipping and to increase the excess profits tax.

The "Dresdener Nachrichten" says every day that the war continues the question of making the enemy pay the bulk of war costs becomes more imperative for the very existence of the Empire.

AMERICA.

German Intrigue.

A Hint to Dr. Wilson.

NEW YORK, February 15.

There is every indication that arrangements have been perfected for the continuance of German machinations in the absence of Count Bernstorff, and it is suggested that President Wilson shall stiffen the embargo on the shipment of arms to Mexico, where the Germans are very active.

Detention of Americans.

LONDON, February 18.

WASHINGTON.—The demand for the release of Americans on board the "Yarrowdale" has been delayed pending a verification of the newspaper report that they have already been released. The State Department has inquired through the Spanish Embassy in Berlin the reason for the delay in the departure of the second train-load of American officials.

The Arming of U. S. Merchantmen.

A Probable Cause of War.

LONDON, February 18.

AMSTERDAM.—The Berlin "Correspondenz des Nordens" says:—The decision of the United States to permit the arming of American merchantmen has increased the chances of war, because it deprives the submarine commanders of their last chance of placing passengers and crews of American vessels in safety.

Threat to America.

LAHORE, February 17.

LONDON, February 16th.—German papers state, apparently semi-officially, that the American test ship will be sunk mercilessly if seen.

German Property in Prussia.

American Governments' Assurances.

LONDON, February 18.

WASHINGTON.—It is officially announced that the United States regards treaty with Prussia of 1799 promising protection for their respective subjects and property in case of war to be still in force. America has already proclaimed that German ships will not be seized or used by American Government in case of war.

Rebels Defeated.

LONDON, February 17.

Sharp fighting has occurred in Cuba and the rebels have been defeated seventeen miles west of Havana.

HOLLAND.

Holland and the War.

Movements of Dutch Steamers.

AMSTERDAM, February 12.

The "Handelsblad" states that the question is now being considered of sending cargo steamers to the Dutch East Indies via the Panama Canal. As regards passengers, it is proposed that they shall travel via New York and overland to San Francisco, whence Dutch steamers shall convey them to their destinations.

ITALY.

The Pope and Peace.

Probable Note to Neutrals.

LAHORE, February 17.

LONDON, February 16th.—The "Copenhagen National Tidende" Berlin correspondent says that according to a high Vatican official the Pope is preparing a note to the neutrals suggesting joint action to restore peace as soon as possible. (C. and M. Gazette) special cable.)

GREECE.

Disarming the Greeks.

A Government Decree.

LONDON, February 18.

ATHENS.—A decree orders civilians to deliver their arms within five days under a penalty of confiscation and fine.

TELEGRAMS.

BRITISH FRONT.

British Progress on the Ancre.

A Series of Important Successes.

LONDON, February 18.

In his communique last night, Field Marshal Sir Douglas Haig said:—We carried out successful operations on both banks of the Ancre this morning and made considerable progress. We attacked southward of the river and captured positions on a front of one and a half miles opposite the villages of Miraumont and Petit Miraumont, penetrated over a thousand yards and advanced our line to within a few hundred yards of Petit Miraumont. We captured northward of the river an important position on the upper slopes of the Spur northwards of Baillecourt farm on a thousand yard front and successfully repulsed a counter-attack. The enemy losses were heavy. We took 268 prisoners, six of whom are officers. We carried out raids southwards of Neuve Chapelle and north eastward of Ploegsteert. We reached the second line in the latter raid. A large number of the enemy were killed and many dugouts destroyed. We repulsed hostile parties westward of Lens and eastward of Givenchy.

Naval Aircraft Activity.

LONDON, February 18.

The Admiralty says:—Naval aeroplanes effectively dropped heavy bombs on the Ghislennes aerodrome. They also bombed Bruges harbour and shipping yesterday.

Nine Enemy Aircraft Felled.

Another Successful Raid.

LONDON, February 18.

F. M. Sir Douglas Haig last night said in his communique:—We made a successful raid south-eastward of Souchez. An enemy party reached our lines north-eastward of Armentieres, but was immediately driven out with losses. In the fighting in the air on Thursday eight German machines were driven down and anti-aircraft guns brought down another four of our machines are missing.

A Successful Raid.

LONDON, February 18.

Sir Douglas Haig last night reported:—We made a successful raid north eastward of Gueudecourt. Enemy raiding parties, northward of Loos and westward of Messines, were caught by artillery and machine gunfire, and dispersed. A third party reached a British post north eastward of Ypres, but was driven off with losses.

Troops for Spring Campaign.

The "Times" military correspondent states that Germany is undoubtedly massing troops on the Western Front, where there are now 165 divisions compared with 128 in November.

FRENCH FRONT.

Active Cannonading Near Ribecourt.

LONDON, February 18.

Last night's French communique reported, intermittent cannonade on most of the front, it was specially active in the direction of Ribecourt.

Artillery Active on the Ancre.

LONDON, February 18.

A German official communique issued yesterday evening reported strong artillery active on the forenoon and development of fresh infantry engagements.

Enemy Salient Wrecked.

LONDON, February 18.

This afternoon's French communique says:—In Champagne there has been mutual artillery activity in the sector of Maison-de-Champagne. One of our detachments in Alsace penetrated the German salient at Amertz Willer and completely wrecked it. The enemy suffered heavily. We brought back prisoners.

Successful French Raids.

LONDON, February 18.

Last night's French communique reported several successful raids at Berry-au-Bac and in Argonne. Thirty prisoners were taken. There was an active artillery duel, but no infantry action west of Maisons-de-Champagne. Cannonading occurred at Louremont in the Vosges and south of Col. Ste Marie.

A Furious Bombardment.

Last night's French "communique" reported:—The enemy artillery, vigorously countered by ours, opened a furious bombardment in the Maisons-de-Champagne sector. There was an artillery duel on the right of the Meuse.

MESOPOTAMIA FRONT.

British Advance on Kut.

Effect in Europe.

LAHORE, February 18.

LONDON, February 17th.—General Berthout writing in the "Petit Journal" says that apparently the Turks in Kut are nearly cut off. It remains to be seen whether they will be able to retire in time to the left bank. The forcing of Turkey to recall men to defend her possessions in Asia will effect the situation as regards the Balkans and Russia. (C. and M. Gazette) special cable.)

Turkish Retirement.

LONDON, February 18.

Two Turkish communique admit the retirements, on the Tigris following the British attacks.

RUSSIAN FRONT.

Fighting Near the Bezeu Pass.

LONDON, February 18.

A Vienna official communique reports that since this morning the enemy have been attacking our positions west of Herstran northeast of the Bezeu Pass. The fighting is proceeding.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

DELHI.

War Cable to the Viceroy.

DELHI, February 18.

The following telegram, dated the 15th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

The British captured an enemy strong point southeast of Grandcourt. The British carried out a successful raid north-east of Arras, penetrating 250 yards into the enemy defences to the third line of trenches. A number of dugouts were destroyed, many enemy killed and 40 prisoners captured. The British also raided north of the Somme and north east of Ypres, and exploded by artillery fire, the ammunition dumps near Armentieres. Two hostile raids were repulsed.

The French made successful raids in Alsace and near Rheims. German aeroplanes dropped bombs at Dunkirk. French aeroplanes bombed the aviation grounds and railway stations. The enemy, after very heavy fighting, captured the heights east of Jacobeni, in Bukovina. Only artillery duels and outpost skirmishes took place on the Sereth and the Danube.

The enemy, after very violent bombardment, attacked Paralove, east of Monastir, and gained a foothold in several parts of the first line trenches, but an Italian counter-attack enabled the greater part to be retaken.

A British warship bombarded the mouth of the Struma. British naval aircraft bombed the railways south of the Yenikeri bridge, also the shipping in Bruges harbour, in Belgium.

II

DELHI, February 18.

The following telegram, dated the 16th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

The British successfully raided northeast Guendecourt capturing prisoners. Various enemy raids were repulsed. The enemy exploded a mine south of Bouchavesnes. British artillery was very active at a number of points.

The French raided as far as the second line, 12 miles north east of Compiègne wrecking works and dugouts and inflicting considerable losses and made two raids in Champagne.

French aircraft successfully bombed aviation grounds stations and bivouacs.

The Germans after a severe bombardment raided Russians 16 miles southeast of Zloczow penetrating some distance into Russian lines.

Snow storms continue in the Carpathians.

Extremely severe weather continues on the Rumanian front.

British naval aeroplanes successfully bombed Bruges harbour.

Resolution on Anarchy.

Mr. Dadabhoi Refutes Insinuation.

DELHI, February 17.

The Hon'ble Mr. Dadabhoi has addressed the following letter to the Press:—My attention has been drawn to an account published by the "Amrita Bazar Patrika" from its Delhi correspondent regarding my resolution on anarchy stating that the committee of enquiry demanded by Mr. Dadabhoi if granted might have proved a good instrument in the hands of our enemies to turn the tables on us. Indeed some officials were eagerly waiting for such a committee and Mr. Dadabhoi was unconsciously put up to serve their purpose. This is wholly untrue and a baseless insinuation. My speech in the Council would give the lie direct to the statement. It is a matter of common knowledge that the Government decision was to strenuously oppose the resolution and negative it in the Council. The public are already aware of the circumstances under which the debate fell through.

Gokhale Memorial Meetings.

Mr. Gandhi's Suggestion.

DELHI, February 18.

Mr. M. K. Gandhi has issued the following note to the Press:—

Upon the advice of the Hon'ble Pandit Madan Mohan Malaviya and other friends I venture to draw public attention to a suggestion I have made to my Ahmedabad friends regarding the celebration of Gokhale anniversary on the 19th instant. It is to the effect that we should at these meetings take a definite practical step from year to year to promote some public object in keeping with the teaching of the deceased patriot. Ahmedabad will probably raise subscriptions for translating and publishing in Gujarati Mr. Gokhale's speeches, to be ready for circulation at the latest on the next anniversary. Other centres may translate other works or may raise subscriptions to found scholarships for some special training.

If some such definite and not very ambitious steps were taken at hundreds of meetings that will be held yearly, the educational advance we shall have made in a few years will, it is held be not inconsiderable.

TELEGRAMS.

BOMBAY.

Indian Volunteering.

Viceroy Thanks.

Poona's Enthusiastic Support.

POONA, February 18.

At a very largely attended meeting held last evening with the Hon'ble Mr. Paranjpye in the chair the following resolution was passed on the motion of Mr. Tilak, seconded by Prof. Limaye and supported by Mr. Gupta, Mr. Paranjpye and Mr. R. Ghaswala:—That this meeting of the citizens of Poona expresses its great satisfaction at the announcement made by the Viceroy regarding the intention of the Government to enrol Indians in their units in the defence of India for general military service in India for the duration of the war and trusts that the status, prospects and privileges of Indians in this force will be the same as in the case of European British subjects in India and that this privilege will be continued even after the war. That this meeting further urges on the people to respond wholeheartedly to this call in the defence of the motherland and the Empire.

Indian Volunteers.

Enthusiasm in Bombay.

BOMBAY, February 18.

H. E. the Viceroy's announcement that the Government propose to enrol Indians in their own units for general military service in India for the duration of the war has evoked a good deal of enthusiasm in the Western Presidency. Public meetings are being held in the districts welcoming the project and urging on the people to respond wholeheartedly to make it a great success. Under the auspices of the Bombay Presidency Association a mammoth meeting will be held in the Town Hall on Sunday evening at which resolutions will be moved expressing great satisfaction at the announcement, and trusting that in the commissioned ranks, the status, prospects and training of the Indians enrolled will be placed on a footing of equality with the European British subjects of the crown. The meeting will also urge the creation of a territorial army for each province and that Indians should be admitted in existing armies on equal terms with their British fellow subjects. Many prominent Indian leaders and Messrs. Andrews and Horniman will speak on the occasion. Sir Dinshaw Petit will move a resolution appealing to the Government for the immediate and unconditional abolition of the system of indentured labour.

Mammoth Meeting in Bombay.

BOMBAY, February 18.

Under the auspices of the Bombay Presidency Association a crowded and enthusiastic meeting was held this evening in the Town Hall with the Hon'ble Mr. D. E. Wacha in the chair for expressing satisfaction at the announcement regarding enrolment of Indians for military service in India, to urge equality of position in matter of pay and prospects and ask for immediate and unconditional abolition of indentured labour. The meeting lasted for over two hours and a large number of speeches were made.

Mr. Wacha Expresses Gratitude.

The Chairman in opening the proceedings said that it was a source of the highest satisfaction to them in common with their countrymen in all parts of the Empire to record the new departure which the Government of India had just taken in their military policy. They cordially welcomed the announcement made by the Viceroy regarding enrolment of Indians in their own units for general military service in India during the war. The measure contemplated was tentative in its character, exceedingly circumscribed and withal accompanied by that over-cautiousness which was the outstanding feature of every new policy of the Government of India. But however, circumscribed and however cautious the measure was they gladly welcomed it because it was a sagacious step in the right direction and in harmony with the long cherished wishes and sentiments of their people. Carried out in the spirit of generous trust the measure was full of unlimited potentiality for the permanence of British rule in India and solidarity of the Great British Empire as a whole on a footing of absolute equality without distinction of race and colour. This terrible war had demonstrated to the world how Indian soldiers had fought and with what heroism and dash, what endurance and patriotism have they displayed in a struggle, that is most arduous and desperate. They might fairly expect that the same manly virtues and the same fire of patriotism will distinguish the volunteer army.

Indentured Labour.

Referring to the indentured labour question Mr. Wacha hoped that after the consensus of Indian public opinion was so emphatically and indignantly articulated the Government would not allow the existing legislation to stand a day longer than was necessary on the Indian statute book neither was it at all necessary to substitute any fresh legislation later on as was contemplated. He wanted the Government to show by their swift and determined action that in the governance of this great Dependency they were actuated by that noble policy which declares that "righteousness alone exalteth a nation".

Respond to the Viceroy Nobly.

Sir Narayan Chandravarkar then moved the resolution in regard to military service. Sir Narayan expressed deep gratitude for the Viceroy's announcement and said that the step had removed the deteriorating tendency of the martial spirit of India. It was not time for words and speeches but action and they must respond to it nobly.

Mr. H. A. Wadia, Mr. C. H. Setalvad, Mr. Abbas Tyabji and Mr. M. R. Jayakar seconded and supported the resolution respectively.

M. Setalvad.

Mr. Setalvad said if the Government had taken proper measures for raising an Indian army at the outbreak of the war in 1914 the Germans would have been rolled back by now. It was good they had even now risen to the occasion.

Mr. Tyabji said it was gratifying that at last some amount of confidence was shown in them.

TELEGRAMS.

The resolution was passed unanimously.

Sir D. Petit.

Sir Dinshaw Petit then moved the resolution on indentured labour. He said it was a strange irony of fate that under the rule of the British Government which took pride in being mainly instrumental in abolishing slave trade, in other parts of the world the people of this country should have to hold public meetings to raise their voice against the existence of another form of slave trade.

Mr. B. G. Horniman.

Mr. Horniman in seconding the resolution said that they should go on holding such demonstrations until the system was abolished. It must go forthwith, at the latest by May next when the proposed conference in London would take place.

Mr. B. J. Petit said if they had any feelings for their motherland and if they were true to themselves they must not rest until the system was wiped out root and branch once for all.

Lokamanya Tilak.

Mr. B. G. Tilak was of opinion that the time had come when that infamous system must go at once. If the Government was not prepared to do it of its own accord the matter should be taken in hand by the public. He advocated a sort of passive resistance which would cripple the activities of the recruiters of indentured labour.

The resolution was passed with acclamation.

Another resolution authorised the chairman to communicate the previous resolutions to proper quarters and the proceedings terminated with the usual vote of thanks to the chair.

UNITED PROVINCES.

The United Provinces P. W. D.

Engineer Establishment Depleted.

ALLAHABAD, February 18.

The administration report of the United Provinces Public Works Department, building and roads branch, for 1915-16, shows that the already inadequate Engineer Establishment was further depleted by officers being taken away for military service. Since the outbreak of the war, including Royal Engineer officers recalled to military duty, 17 Engineer Officers, more than 25 per cent of the sanctioned cadre, have been attached to the Military Department. The department had been hard put to for providing supervision, and considerably large responsibilities have been imposed on the junior members of the establishment. Among other matters, additional supervision and inspection is becoming imperative. With a view to securing for larger towns expert guidance in the running of waterworks machinery, a proposal had been put forward to the Government of India that a Mechanical Engineer be associated with the Sanitary Engineer.

PUNJAB.

Mr. B. C. Pal Prohibited from Entering Punjab.

LAHORE, February 18.

His Honour the Lieutenant-Governor of the Punjab has warned Mr. Bepin Chandra Pal not to enter that province. The order which was signed by Mr. French, Additional Secretary to the Lieutenant-Governor of the Punjab was served on Mr. Pal on Friday night and to the same effect as that recently served on Mr. Tilak. Mr. Pal writes to the Press saying that he did not intend to visit the Punjab nor was he invited to do so.

BRIEF TELEGRAMS

A meeting of the Committee of Bangalore Social Service League was held on Saturday at the Government High School. Before the proceedings commenced, the members of the committee entertained Sirdar Kantaraj Urs, President of the League at tea to welcome him after his return from his tour in Japan. The committee, among other things, resolved to hold the annual general meeting of the League shortly and to request His Highness the Yuvarajah to be the patron of the League and to preside on the occasion.

Under the patronage of His Highness the Maharajah and the Resident, an annual concert during the Gremulam week was held on Saturday night the 17th instant at the Town Hall Travancore in the presence of a crowded audience. An excellent programme was gone through with success and enthusiasm. Several ladies and gentlemen both European Indian, took part in it. The proceeds of the concert this year will go for the work of the Y. M. C. A. with the troops at the front.

The Annual Conference of the Pulayas of Travancore was held yesterday (Sunday) at the Town Hall, the Dewan presiding. An address was read expressing the gratitude of the Pulayas for the support and encouragement given to their community by the Darbar, Messrs. C. Sankara Pillay B. A., B. L. Judge, and S. Subramoniya Sastri M. A., delivered speeches, giving advice to the Pulayas. The Dewan made a suitable reply and promised all further support from the Darbar.

[LATEST].

End of the War.

Need for Greater Sacrifices.

LONDON, February 18.

Speaking at Manchester, Mr. Henderson said that the confidence of the Government in the final issue was never so high. He believed that a blow would be struck in the coming summer which would lead the war to a close entirely satisfactory to the Allies.

Lord Derby, at Bolton, said that the war would still be long and more bitter than ever, and the nation would have to make still greater sacrifices. The manhood of Germany was still an enormous reserve of power, and she would make a gigantic effort to gain the mastery. The next six months would be most critical. Lord Derby confidently predicted that we should be successful, but it would not be a walk-over.

TELEGRAMS.

LONDON, February 18.

A feature of the war loan subscription was the unearthing of extraordinary gold hoards. Three thousand sovereigns were paid into the Sunderland post offices in two days, and 4,000 sovereigns at Swansea. The family of one farmer at Wrexham paid 100 sovereigns, and a Lincoln woodman paid 350 sovereigns. There were also numerous gifts of money ranging from half a crown to £10, which were sent often accompanied by pathetic letters, breathing patriotism and poverty. Nine hundred work people in one factory subscribed £15,000. Huge subscriptions were made by Municipalities. For instance, Luton averaged £10 a head.

వాతావరణ నితి

1917 సం. ఫిబ్రవరి నెల 19-వ తేది సోమవారము.

(ప్రదేశములు.	ఫిబ్రవరి నెల 19 తేది, ఉదయము 8 గంటలకు వాయువీర్యము అంశములు	కడచిన 24 గంటల లో, నీడను ఉష్ణోగ్రత		వర్ష పాతము.	
		అధికత	అల్పత	కడచిన 24 గంటలలో	3 వ ఏటము ను. నేటికి
గోపాలపురము	29.778	85.2	69.8	...	45.04 44.18
వాల్తేరు	29.813	87.8	70.0	...	40.29 36.61
కాకినాడ	29.836	89.6	69.7	...	50.15 38.25
బందరు	29.832	89.1	65.2	...	66.29 39.67
గుంటూరు	...	97.0	66.8	...	52.18 31.64
నెల్లూరు	29.815	90.2	65.2	...	34.45 34.84
మద్రాసు	29.849	85.5	60.8	...	46.87 49.23
కడపూరు	29.858	84.1	63.5	...	51.06 50.55
నాగపట్టణము	29.828	83.1	67.5	...	40.47 53.11
గోలంబో	29.785	85.1	70.9	0.01	90.31 79.41
తిరువనంతపురము	29.827	85.5	72.0	...	61.64 61.87
కోచ్చిన్	29.825	88.9	78.5	...	118.88 111.50
కల్లికోట	29.813	88.6	69.8	...	116.00 116.34
మంగళూరు	29.813	90.5	69.6	...	123.93 126.98
బొంబాయి	29.843	85.4	71.7	...	87.73 71.84
హైదరాబాదు	29.841	90.4	64.9	...	57.93 30.59
అనంతపురము	...	92.0	61.2	...	35.02 20.27
బళ్లారి	29.801	93.3	64.9	...	31.18 19.75
కర్నూలు	29.845	94.6	62.8	...	42.60 26.59
కడప	29.832	94.5	64.5	...	44.44 31.52
తెంగుళూరు	29.840	86.3	55.7	...	54.01 34.96
కోడైకనాల్	22.741	65.4	46.1	...	62.56 58.42
ఉదకమండలము	22.952	67.3	37.8	...	52.17 54.83
కోయంబత్తూరు	28.871	91.9	58.6	...	23.12 21.57
నెల్లూరు	29.897	88.5	57.4	...	58.65 44.98
నీలము	29.864	93.0	58.8	...	46.64 39.55
తిరుచనాపల్లి	29.867	93.8	65.2	...	28.54 32.37
పుదుకోట	29.871	92.2	65.9	...	37.00 32.83
మధుర	29.839	93.9	69.8	...	26.99 33.69
తిరునల్వేలి	19.02 26.12

బంగాళాఖాతమునకు తర్రాఖామునందు తప్ప ఇతర భాగములం దంతటను వాయుభారము కొంచెముగా తగ్గినది. ఉత్తరభాగమునందు వాయుభారము అధికముగా తగ్గినది. ఇతర భాగములందు తక్కువ భాగముగల దేశము వృద్ధియైనది. సాగరదీవినుండి చల్లని దక్షిణ మారుతము ప్రారంభమైనదని ఈయనయము తెలియచెప్పినది. కొన్నిచోట్ల వాయువునందు చలనము తగ్గించెను. మధ్యమెట్లమునకును ఎక్కువగానున్న ది. గాని సింహళమునందును, రాజధాని దక్షిణము నందును ఉష్ణము కొంచెము తక్కువగానే యున్నది. ఉత్తరసర్పారులందు పగటి యుష్ణము కొంచె మెక్కువగా నున్నది. ఈయన తీరమునందు దక్షిణ భాగము కొంచెము తక్కువగా నున్నది. సాధారణముగా నందటను రాత్రియుష్ణము తక్కువగా నున్నది. కర్ణాటకము నందును చెన్నపురి తీరమునందును చాల తక్కువగా నున్నది. చెన్నపురియందు అత్యల్ప ఉష్ణము 8 డిగ్రీలు. రాజధాని దక్షిణాంతమునందు తప్ప ఇతర స్థలములందు వాయువందు తేమ లేదు.

జి. నారాయణస్వామినాయుడు.

అక్కింగు వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

జూ బు లు.

I

కృష్ణా మండలసభ

అయ్యో, 26 వ కృష్ణామండలసభను ఏప్రిల్ నెలలో ఈస్టరు నెలవులందు నందిగామ తాలూకా జడ్జియేట్ లో జరుపుటకై ప్రయత్నములు చేయబడుచున్నవి. ఈ మండల సభలో జరిపించవలసిన యంతములు సభ జరుగుటకు ముందు 15 గోణులు కన్దనగనే ప్రకటింప వలసియున్నది. 20 మందికి తక్కువ గాని ప్రతినిధుల యామోదము వడసిననే గాని అప్పటికప్పుడు చర్చకు దెచ్చు విషయములు ఆ సభయందుంచబడవు. ఆయా గ్రామస్థులు మున్ముందు ప్రయత్నించక అప్పటికప్పుడు సభయందుంచదలచిన యే యంతమునుగూడ జరిపించు నవకాశ ముండదు. కావున కృష్ణాజిల్లాలోని ఆయా గ్రామస్థులు సభయందుంచుటకై పంపు సలహాలను మనవులను (తాము లోగడ ఆ విషయమై చేసిన కృషిని దెలుపుచు అందుపై వచ్చిన జవాబుల నకళ్ళసహా) జిల్లాసంఘము కార్యదర్శిగారికి బందరునకు మార్చి నెల 10 తేదీలోగా చేరుకట్టు పంపు కొనవలసి యున్నది. జిల్లా సంఘమువారి సభ మార్చి నెలమధ్య జరుగును. అప్పుడీ విషయము లన్నియు జరిపించి నిర్ధారణ గావించబడును.

వే. వెం. సుబ్బారావు బి. ఏ. కార్యదర్శి.

II

ఒక సంవత్సరము.

అయ్యో,

క్రింది స్లోకము భర్తృహరి సుభాషితశతకత్రయము లోని వైరాగ్య శతకములో, కాలవహిమానునన్ నమందలి ప్రథమస్లోకముగాను, తరువాత పద్యము, ఏనుఁగులక్షణకవి విరచితాంధ్రపద్యము ఆస్లోకమునకుఁ దెలుఁగుపద్యముగాను, ఆంధ్రాక్షర ముద్రితముయీ యాదేశమున విక్రయింపఁ బడు పుస్తకములందచ్చుచేయబడియున్నది.

“స్లో॥ యత్రానేకే కృపిదసి గృహే తత్రతిష్ఠత్యత్రైకో యత్రాప్యేకస్తదను బహవస్తత్రనైకేపి చాస్తే ఇత్యంనేయా రజనిదినౌ ఏలయన్ వ్యాపివాదే కాలః కాలానసా బహుకలః క్రీడతి ప్రాణిసారైః.

కా. ఏయింటుక వసియింతు వెక్కు రొకఁడా యింటం బ్రవర్తింతు నే, చాయ్ కొనిల్పు నొకండు వెక్కురచటకొ సందండు రొండైన లే, డాయంటుక మణియిల్లు రాత్రి దినరూపాక్షద్యయంబిమ్ముయం, జేయుం గాలుడు క్రీడ తోకఫలకశ్రేణిక నృశారమ్ములక.

బొంబయి గార్హమాలలో (4 వ సం.) ప్రకటింపబడ్డ డేవేంద్రకవి కంఠాభరణమును కావ్యలక్షణము పంచమ సంధిలో కవికి “తర్క వ్యాకరణ భరత చాణక్య వాత్సర్యన భారత రామాయణ మోక్షసాయాత్మజ్ఞాన ధాతువాద రత్నపరిటా వైద్యక జ్యోతిష ధనుర్వేద గజ తురగ పురుష లక్షణ ద్యౌతేంద్ర బాలప్రకీర్ణపు పరిచయః కవి సామ్రాజ్య వ్యంజనః”

అనులక్షణము చెప్పబడి లక్ష్యముగా ద్యౌతేంద్రమయో యథా చంద్రకన్య- అని పయస్లోక ముదాహరింపఁ బడి యున్నది. మఱియు భ. సు. హోపకారపద్ధతిలో స్లో॥ భవంతి నమ్రస్తరవః ఫలోద్భవై ర్నవాంబుభి ర్దూరవిలంబినో ఘనాః । అనంతతా స్సత్పురుషాస్స నృధిభి స్సృజాన ఏవైవ పశోపకాశిణాం. ప॥ తరువు లతిరసఫల భారగురుతః గాంచ నింగి శ్రేణుచ నమ్రత మొసంగు మేఘుఁ । దుద్ధతులు గారు ఘనులు సమృద్ధిచేత జగతి నుపకర్తలకు నిది సహజ గుణము. వై స్లోకమును లక్ష్యణకవి పద్యమును ఉన్నది.

ఈ స్లోకమే అభిజ్ఞాన శాకుంతలము పంచమాంకములో శాగరపునిచేతఁ జెప్పఁ బడుచున్నది.

ఇట్టిస్లోకములు రెండేసి గ్రంథములందుండుటకు హేతువులు వివరించి ప్రకటించుటకు బండితులఁ బ్రార్థించుచున్నాను.

అమలాపురం ఫిబ్రవరి 18 పా॥గో.

పోయిలైట్

ఎండకు అగ్నికి గాలికి చెడకుండునట్లు అస్పృశ్యులతోను నీమెంటులతోను బాగా నొక్కి చేయబడిన యింటికప్పు.

తుత్తునాగము పూత పూయబడిన ఇరుపలేకు కన్నను దేశీయ కప్పుపెంకుల కన్నను చాలకాల ముండునది. ప్రత్యేకముగా హిందూవుల యిండ్లకొరకు, హిందూ దేశము నిమిత్తమై తయారు చేయబడిన కప్పు.

దక్షిణహిందూస్థానమునకు నోలు ఏజెంట్లు:—

ది సౌత్ ఇండియన్ ఎక్స్ పోర్టు కంపెనీ, లిమిటెడ్

లేపాలుపెట్టె నెం. 37 రు, మద్రాసు.

ఉత్తరప్రదేశ్ కులనుండియును కాకినాడనుండియును విషయములను తెలియగోరువారు

ఈ క్రిందివారికి వ్రాయవలయును:—

ఎన్. హోషాంగు బ్రదర్సు, మిషన్ బిల్డింగ్సు

వి శా ఖ ప ట్టణ ము.

661

‘శాస్త్రోక్త మైన ఎరువు’.

662

రాజధాని రసాయన ఎరువుశాలా (లిమిటెడ్)

పై విచారణాధికారులు: మెసర్సు ప్యారీ కంపెనీవారు, చెన్నపట్నం.

వరి, వోళ్లు, ప్రత్తి, పొగాకు, చెఱకు, అరటి మొదలగు మాగాణి, ఖమ్మి, పయ్యలము, దూప, ఫలవృక్షములకున్న మొక్క తీగవలె రాలకున్న సంపూర్ణ ఎరువులు శాస్త్రోక్తముగా తయారుచేసి విక్రయించుచున్నారు. ఇవి యన్నియు వీటిని ఉపయోగించు భూములకు తగినట్లు తయారుచేయబడుటచేత ఎరువులు కొనదలచినవారి తాలూకు భూములమట్టిని రసాయన శోధనశాలలో ఉంచుటగా పరీక్షించి ఆయాభూముల గుణములను అనుసరించి తయారుచేయుచున్నారు. ‘శాస్త్రోక్త ఎరువు’ అను మాసంతర పత్రికను ఇంగ్లీషు, తెలుగు, అరబి, కన్నడం, మళయాళం మొదలగు భాషలలో నెలనెలకు ప్రచురించి అందులో ఎరువు విషయముగా వ్యాసములు వ్రాసి, ఒక్కొక్కజిల్లాలోని జమీన్ దార్లకును ఉచితముగా పంపించుచున్నారు. వైద్యేక పత్రికకున్న, ఇంకా ఎరువు విషయముగా ఇతర అంశములకున్న ఈ క్రింద మదహరించుచున్న వైరిలాసునకు వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును.

ప్యారీ అండు కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు నెం 12, మదరాస్.

PARRY & Co, Post Box No 12, Madras.

మోసపోకుడు

తుప్పుపట్టినయిండ్ల చేయురంగులను తక్కువధరలకు కొని మాసపోకుడు. అట్లు తుప్పుపట్టకుండు చేయునది యొక్కటియే.

వెయిలెన్ డోవ్ అండు కంపెనీవారి “బిటు మాస్టిక్ సొల్యూషన్.”

Wailes Dove & Company's "Bitumastic Solution."

దీనిని వంతెనలకు కప్పులకును నుపయోగించుటకు ప్రపంచమందంతట చాల మందిది. దీనిని సాధారణముగా రైలువే కంపెనీలును మ్యునిసిపాలిటీవారు పట్టికు నర్చువారు బొగ్గుగనులవారు షోహాగనులవారు ప్రపంచమందంతట ఎక్కడ చూచినను వాడుచుండును. రాలిపోవుటగాని పగిలిపోవుటగాని యుండదు.

వెల రూ. 56-0-0

సోల్ ఏజెంట్లు:—ది సౌత్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్సు, లిమిటెడ్.

ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్క్సు.

లేపాలుపెట్టె నెం. 553 రు,

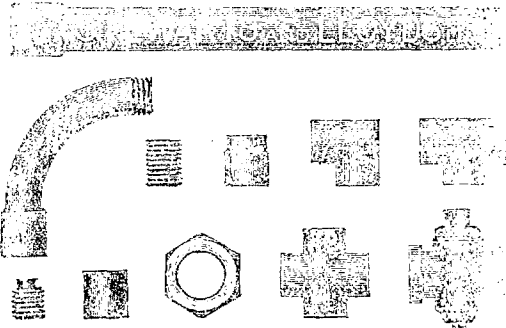
389

మదరాసు

(వై కామోజిషన్ గోరునప్పుడు ఈపత్రిక పేరుగూడ చుదాహరింప గోరుచున్నాము.

M. N. HUSSEN & Co,
Hardware Merchants, Contractors & Commission Agts.
No. 90 ARMENIAN STREET, MADRAS.

కప్పిలు, పేష్టింగులు, బేరింగులు, ఫమ్మరు బ్లాకులు, బ్లెండింగులు, రిఫరకములు, మెరుగునూనెలు, క్రొవ్వనూనెలు, ఆస్బెస్టు, రబ్బరు సామానులు, మనిలా ఉక్కు తీగదారములు, మిల్లులకు కావలసిన అన్ని సామానులు,

వంకుల ఇనుప చేకులు, సాదా చేకులు, ఎం.ఎన్. చేకులు, ఉక్కు చేకులు, ఇనుప చువ్వలు, కోణాలు, టీలు. వంకుల డబ్బియు ఐ. స్క్రీం. సి. ఐ. గొట్టములు, పిట్టగులు, ఇత్తడిపిట్ట, గ్లాండు కార్పు, జి.ఎం. చక్రపు మూతలు, మరమేకులు, టెన్షెలు, బోల్టులు, నీమెంటు సున్నము, బొగ్గుతారు, బొగ్గుపిచ్ అస్పాల్జి, ప్లాక్ హాం తారు, వర్ణములు, వార్నిషులు.

పారలు, పిక్కిన్లు, హాకిలు, సమ్మెటలు, గొట సులు, కంసాలిపట్టెడలు విగ్ లెడ్. తగరపు చేకులు, తీగమేకులు, బొక్కెనలు, ముండ్లతీగలు, సాదాతీగలు, తీగవలలు. వ్యవసాయపు పరిమట్టు, గనుల ప్యాట్రోలీలకు రైల్వేలకు కావలసిన అన్ని రకముల సామానులు చాక చేట్లకు దొరకును. విశేషము లింకను తెలియగోరిన మాకు వ్రాయుడు.

విలాసము :—ఎం. ఎన్ హుస్సేన్ అండు కో.,
ఇనుప సామానుల అంగడి, నెం. 90 ఆర్మేనియను వీధి,
మద్రాసు.

హదాపీడితులకు పరము: ఐదోడిక సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపదిసారసరిల్లా

ఆశ్రమశ్రీశ్రీ రక్షణమున జనించుకొద్దములకు తీరికమునుండి పండు. మనవులను, మచ్చలను గుండెములను పుండ్లను, ప్రాణివృత్తులను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్యగోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శ క్తివంతమైన రక్షకు బ్ర కారిణి (28)
వనోపదిసారసరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యమధ్యన అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసగోచములను, చురుకైనను కాక సంబంధమును పోగొట్టి రక్షణమును కుభ్రపరచును. శరీరాశోగ్యమును గలుగ జేయును. 15 రోజులకు ముందుకు 4 కోట్ల బుట్టిలో అన్యులగును.
ప్రాప్తెటరు:— పి. డి. సావంత్ 144, ఫనసవాడి నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi. No. 144 No. 2. BOMBAY.

శారదాంబ
ఇది శ్రీధర్మబోధి యను నాటకము.
సంఘదురాచార సంస్కరణమునకు మార్గ మిగు
జూపబడినది. అందరును జదివి తీర వలయును.
వెల 0-4-0 మాత్రమే పోస్టేజి ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రసర్వకళాశాల - విద్యాప్రస్థాపి.
ఇది శ్రీయత కట్టించి రామలింగారెడ్డి గారిచే
వ్రాయబడినది. వెల 0-4-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రప్రదేశ్ కళాశాలయము, 7, తిరువెట్టి వీధి, చంద్రాను. అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి అండ్ మద్రాస్.

అమృతాంజనం డిపో వారి దివ్యాపదములు	
ఆదివచ్చికాన లేక జున్ను	
తులం 1 కి రూ. 3-8-0	
కుంకుమపువ్వు	తులం 1-కి 2-0-0
శిశిర శిశిర కమ్మరి, మంచి తులము 1-కి	20-0-0
రసభస్మము	తులము 1-కి రూ 0-10-0
పచ్చకర్పూరం	" ... 2-0-0
బాలాభృతము సి సా 1-కి	" ... 0-12-0

ఆత్మ జిజ్ఞాసా.
శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మ పిల్లి.
వయ్యముల సన్సారమును గుఱించి శాస్త్రీయ చర్చ
గ్రంథకర్త :- డా॥ జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ.
చిన్నపైజా చక్కని గ్రంథము వెల రు. 0-8-0.
మేనేజరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ కళా కార్యాలయము
పోస్టుబాక్సు 212, మద్రాసు.

ప్రాణము గల బొమ్మలు
బయస్కోపులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసు దీప
ములు - బొమ్మలకార్డులు - గారడే పుస్తకములు విక్రయించె
దము. కాటలాగు కావలెనా? (592)
బి. ఈశ్వరప్ప అండు సన్సు, విశాఖపట్టణము.
కూరగాయల, పువ్వుల విత్తులు.
పండ్లపెట్టె ముక్కలు, సుంపగి, గోజా మొదలగు మొ
క్కలు మా వద్ద దొరకును. కావలసినవారికి ఇంగ్లీషు కన్నడము
భారత పుస్తకము అర్థశాస్త్రాంత్రము పంపించువారికి పంపబడును.
విలాసము:— యం. ఓబళిప్ప అండుబ్రదర్సు,
కరీరి బసవనగుడి, బెంగుళూరు సిటీ.
దొంగలు! దొంగలు!!— రెండే రెండే, ఆంధ్ర
మహాజనాలందరు నడుములు దిగించండి. దొంగలకలలో చిక్క
కండి. ఇవిగో వాండ్రను జయించే పద్ధతులు. చదివి నేర్చు
కొనండి, ఒక్కొక్కటి వెల రు. 0-4-0. తయారైనపుడెల్ల పి. వీ.
గా ఒక్కొక్కటి పంపుమందెదము. దరఖాస్తులు వెంటనే
పంపండి. భారతీ వేరహవున్, ఏలూరు. (678)

ఇందుమతీ పరిణయము.
కుమారభూషణ్ కృతాంధ్ర కావ్యము రు. 0-10-0
అప్పారాయ యశశ్శంద్రోదయము
సంస్కృతాలంకారగాత్రము రు. 2-0-0
తైలెంటిని ఏకకాలమున గొప్పవిద్యార్థులకును, పుస్తక
భాండాగారములకును, సగము వెల. ఈమార్పివెల ఆఖరవరకు
మేనేజరు, ముసునూరు యశ్లేటు
628 నూజివీడు, కృష్ణాజిల్లా.
ఘనసార చంద్రిని:— ఇది ఎరువు, తెలుపు
మొదలగు అంటు లేక రోగములను, శ్రీల మనుమ వ్యాధు
లను తక్షణమే మాన్పును. 2 సీసాలు చాలును. సీసా 1-కి
రు. 1-4-0. వి. పి. ఖర్బులు, నేరు.
ఆయుర్వేదసమాజ్, పొందూరు, గుంటూరుజిల్లా.
(674)

ఉచితము! ఉచితము!!
మానవ గడియారము
దానిని బాగుచేయుట ఏలాగు?
144 పుటలుగల శైవ్యగ్రంథమును చదువుటవలన
మానవ గడియారమును రిపేరుచేయుటకు నేర్చుకొన
వచ్చును. క్రయము లేదు. తచాలఖర్చు లేదు.
రాజశైవ్య నారాయణజీ శేకవణి,
188 20, చినబజారురోడ్, మద్రాస్.

పోర్టు ట్యూరింగు మోటారు బండి. (572)
5 గురు కూర్చుండుటకు తగినబండి. రు. 3300
హుడ్డొక్కట, ముందు ఎలక్ట్రిక్ లైట్లు, గ్లియోటిక్ కోమ్ము, గాలి తెర, స్టీక్స్ చక్రము, ట్రైరును ఇతర పనిముట్లు అన్నియు గలవు.
పోర్టుకారును కొనుగో; ఏలకన, ఎవరికై
నను ఎచ్చటనున్న నా, స్థితియందున్న నా
చక్కగ పనిచేయును. ప్రశస్త్యులగు సామా
నులలో మోటారు కారుల తయారు చేయుట
లో పేరొందిన పనివాండ్రచే తయారుచేయ
బడినది. అది మిక్కిలి దిట్టమయినది. తెలిక
ఆరుగురు దానివలన వ్యయములు చిక్కవల
చిక్కవగును.
అన్యుడి మిక్కిలి ప్రశస్త్యులయిన సా
మానులలో చేయబడినది. వెనాడెయ్యం ఉక్కు
ఉష్ణమునుపరీక్ష, పోర్టుమార్గము, మిగుల
వనంజనంబులను పనిచేయుచు స్వంతవారులకు సంతోషముగలిగించు మోటారుకారు ఇదియే. ఏదేమైన ప్రయాణము చేసినను చేయుదురుగాక పోర్టును కొనుగో.
ఇప్పుడే కొనుగో. స్టీక్స్ చక్రము ట్రైరుతో సహా రు. 3300 - రెడ్డస్టీరు మోటారు కారులలో ఇప్పుడే వచ్చినది. మీకు వలయుకారులకు ఇప్పుడే ఆర్డరు వ్రాయు
చుడు. కున్న అకాథింగము కలుగజలదు. వ్రాయునపుడు ఈ పత్రిక పేరు నడచుచుండును.
Oakes & Co., Ltd, Madras. ఓక్సు అండు కంపెనీ లిమిటెడ్, మద్రాసు.